Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 284 (5275).
13 ДЕКАБРЬ 1983 й.
СЕШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Меҳнат зафарларимиз — XXIV Тошкент шаҳар партия конференциясига

СЎЗ — ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИГА

БРИГАДА ПУДРАТИГА — КЕНГ ЙЎЛ

Ғ. МИРСОАТОВ,
8-автобаза пудратчи бригадасининг бригадири.

— Мен раҳбарлик қилаётган бригада доим планни бажараётган ва ошириб адо этаётган коллективлар ўртасида. Биз шу йилнинг ўн ойи планини юк ташиш ҳажми бўйича ҳам, асосий техник-иқтисодий ва молиявий кўрсаткичлар бўйича ҳам бажардик. Ёнилғи иқтисод қилиш топшириғи ортиғи билан адо этилди. Иш ҳақи бир процент ошган ҳолда меҳнат унумдорлиги 3,8 процентга ошди. Ноябрь ойи планини ҳам биз яхши кўрсаткичлар билан якунладик. Аммо энг катта муваффақиятимиз шундаки, биз 16-кўчма механизациялашган колонна билан ҳамкорликда заводларнинг муҳим объектларини бунёд этаётган қурувчилар учун иш фронтини ўз вақтида тайёрлаб бераяпмиз.

1 октябрдан бошлаб бизнинг звено механизаторлар билан ягона наряд асосида ишлашга ўтди. Мана шу илғор усул бизга план ва социалистик мажбуриятларни бажаришда янги муваффақиятларга эришиш имконини беради. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳам белгиланган марраларни эгаллашнинг муҳим резервидир. Ана шу ишда бизнинг ветеран устозларимиз — «Хурмат белгиси» ордининг кавалери Дерикошма, Нормуҳамедов, Мальский, Кузнецов ва бошқаларнинг алоҳида хизмати бор.

Ўз ишига ижодий ёндошадиган ҳар бир ишчи меҳнат унумдорлигини ошириш резервларини ҳар вақт излаб топиши мумкин. Унинг ташаббусини қўллаб-қувватлашса бу янада яхши бўлади. Масалан, биз нормамизни эскириб қолган тонна-километр ҳисобидан эмас, қайта ишланган куб метр тупроқ ҳисобидан белгилаш мақсадга мувофиқ деган ҳулосага келди. Бу янада юксак унумдорликка эришиш, тежамкорликни кучайтириш имконини беради. Ишнинг пудрат усулини кенг жорий этиш вақти ҳам келди. Айниқса бетон, қоришма, йиғма темир-бетон ташишда бизнинг эскича ишлаётганлигимиз ачинарлидир. Қурувчилар пудрат усулини жорий этишни истамай фақат автомашиналар сонини кўпайтиришни талаб қиладилар. Бунинг учун уларнинг вақти йўқ эмиш. 2-темир-бетон буюмлари заводининг раҳбарлари, эса бу усулни хатто тан олишни истамайдилар. Биз янада самарали ишлашимизга қурилиш объектларида меҳнатнинг етарли даражада пухта ташкил этилмаганлиги, транспорт ишининг конкрет шарт-шароитларини ҳисоба олмайдиган эскириб қолган ҳисоб-китоб ва планлаштириш системалари деб ҳисоблаймиз.

Биз ишга туширладиган объектларда транспорт узлуксиз ишлашини таъминлаш учун бутун имкониятимизни сафарбар этяпмиз ва «Ташпромстрой» бирланмаси коллективларини бизлдан ўрнак олишга даъват этамиз.

Тошкент — жаҳонга

ОЗОДЛИК ОРОЛИГА

Шаҳримиз даги «Средазэлектроаппарат» бирлашмасида ишлаб чиқарилаётган электр жиҳозлари, реле ва включателлар Иттифоқимиздагина эмас, қатор чет мамлакатларда ҳам мутахассислар эътиборини қозонган. Корхонада сифатли қилиб тайёрланаётган ана шундай электр жиҳозлари ҳозир дунёнинг 35 мамлакатига экспорт қилинмоқда. Заводнинг доимий буюртмачиларидан бўлган Руминия, Болгария ва Монголияга шу кунларда 3 минг сўмлик электр ускуналари юборилди.

БУГУН

корхонада тайёрланган электр ускуналари ва включателларнинг жами 4 минг сўмлик янги туркуми социалистик Кубага жўнатишга тахт қилиб қўйилди. Заводда ишлаб чиқарилаётган 100 хилдан ортиқ нур жиҳозлари, включателларнинг энг яхши намуналари Озодлик оролидаги дўстларимизга совға бўлди.

Гулсара Ғиёсовани «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси 5-цехи техника назорати бўлимининг энг яхши контролёрларидан деб биладилар. У ишлаб чиқарилаётган телефон кабелларининг аъло сифатда бўлишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Коммунистик меҳнат зарбдори ўз тажрибаларини ёшларга сидқидилдан ўргатади. Шу билан бирга у шаҳар Совети ижроия комитетининг аъзоси сифатида жамоат ҳаётида фаол иштирок этади.

Г. Ғиёсова — Тошкент шаҳар партия конференциясининг делегати.

СУРАТДА: Г. Ғиёсова.
М. Нуриддинов фотоси.

Йиллик план — муддатидан илгари

ШАҲАР ИНДУСТРИЯСИ ОДИМИ

Шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари беш йиллик учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, маҳсулот реализацияси ҳажми ва асосий халқ хўжалик буюмлари ишлаб чиқариш бўйича ўн бир ойлик давлат планини муваффақият билан бажардилар.

Шаҳар статистика бошқармасининг хабар қилишича, шу йилнинг январь-ноябрь ойларида саноат маҳсулоти реализацияси бўйича план 101,7 процент қилиб бажарилди. Меҳнат унумдорлиги тоширишга нисбатан 102,7 процентни ташкил этди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 105,1 процентни ташкил этди, меҳнат унумдорлигининг ошиши эса 1982 йилнинг январь-ноябрь ойлари билан солиштирганда 3,8 процент ошди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг юксалиши 76,5 процентни ташкил этди.

Шаҳар районларида шу йилнинг ўтган ўн бир ойида саноат ишлаб чиқариш планининг бажарилиши ва ўсиш суръати қуйидаги маълумотлар билан изоҳланади.:

Шаҳар районлари	Реализация бўйича планнинг бажарилиши, процентларда: 1983 йил ноябрида	1983 йилнинг январь-ноябрида	Утган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш суръати, процентларда: Реализация бўйича	Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Меҳнат самарадорлиги бўйича	Шу йилнинг январь-ноябрда планга қўшимча маҳсулот реализация қилиш бўйича социалистик мажбуриятнинг бажарилиши, процентларда
Шаҳар бўйича	102,1	101,7	104,8	105,1	103,8	127,0
Акмал Икромов районы	104,3	103,0	99,2	106,6	105,0	176,8
Киров районы	101,7	100,4	106,8	106,6	104,6	26,4
Куйбишев районы	100,9	101,2	103,0	102,7	101,1	121,0
Ленин районы	105,6	102,6	102,0	104,2	103,3	210,9
Октябрь районы	103,4	102,0	105,1	105,3	104,9	107,9
Собир Раҳимов районы	100,0	102,0	105,0	106,2	105,6	111,6
Сергели районы	102,0	101,6	108,8	110,5	106,2	118,4
Фрунзе районы	102,9	101,8	101,6	102,0	101,6	281,2
Ҳамза районы	101,6	101,6	107,4	106,8	104,8	101,2
Чилонзор районы	101,6	102,1	110,2	110,8	105,4	105,5

1983 йилнинг январь-ноябрь ойларида Тошкент саноати пландан ташқари 56 миллион 281 минг сўмлик маҳсулотни реализация қилди, шу жумладан Акмал Икромов районы 3241 минг сўмлик, Киров районы 654 минг сўмлик, Куйбишев районы 6656 минг сўмлик, Ленин районы 8711 минг сўмлик, Октябрь районы 4449 минг сўмлик, Собир Раҳимов районы 4604 минг сўмлик, Сергели районы 3039 минг сўмлик, Фрунзе районы 7816 минг сўмлик, Ҳамза районы 15178 минг сўмлик, Чилонзор районы 1933 минг сўмлик маҳсулотни планга қўшимча равишда ишлаб чиқарди ва реализация қилди.

Кейинги йилда маданий-маиший буюмлар ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати 103,9 процентга ошди.

Қуйидаги корхоналар ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришда юксак суръатларга эришдилар:

— Заводлар: экскаватор, «Ташавтоматитика», 2-ёғочни қайта ишлаш заводи, электротехника, 1-автомобиль ремонти заводи, «Ташхимсельмаш», «Компрессор», агрегат, экскаватор ремонти, резина техника буюмлари заводлари;

— Бирлашмалар: «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш, «Матбуот» полиграфия, мебель бирлашмалари, «Узглавдревпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Октябрь 50 йиллиги номидаги тикувчилик бирлашмалари;

— Фабрикалар: миллий чолғу асбоблари, тамаки, кондитер, бош кийимлар, кенг истеъмол буюмлари, кўн-галантерея фабрикалари;

— Комбинатлар: булка-кондитер, «Жилстрой» трестининг 4-йирик панелли уйсозлик комбинати, тажриба теплоизолюция устахонаси, 2-нон маҳсулотлари, 2-уйсозлик комбинатлари;

— Бошқа корхоналар: «Средазгазавтоматика», бадиий-конструкторлик бюроси, «Ташгазэнергоремонт» корхоналари.

Шаҳар индустрияси январь-ноябрь ойларида СССР халқ хўжалигига пландан ташқари 29 та компрессор, 40 та йиғирув машинаси, 2 та экскаватор, 50 та трактор, 34 минг жуфт пайпоқ-носки буюмлари, 307 мингта ички ва устки трикотаж буюмлари, 9749 тонна омухта ем, 935 тонна макарон маҳсулотлари, 276 тонна маргарин ва бошқа маҳсулотларни етказиб берди.

Ўзларининг шартнома мажбуриятларини бажара бориб кўпчилик корхоналар буюртмачиларга энг муҳим буюмлар ишлаб чиқариш ва етказиб бериш бўйича ўн бир ойлик топшириқни муваффақиятли уддаладилар.

Шу билан бирга ўн бир ой ичида шаҳардаги битта корхона маҳсулотни реализация қилиш бўйича план топшириғининг уддасидан чиқа олмади. Бу «Ташигрушка» (Собир Раҳимов районы) фабрикасидир. Бу корхона 393 минг сўмлик саноат маҳсулотини реализация қила олмади.

Календарда декабрь ойининг ўрталари ўтиб бормоқда. Ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили тугашига саноқли кунлар қолмоқда. В. П. Чкалов номидаги авиация, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Ташсельмаш», «Компрессор», агрегат ва бошқа кўпгина корхоналар йил якунига яхши ишлаб чиқариш кўрсаткичлари билан бормоқдалар. Йил бошидан бери олиб борилган ижодий изланишлар туфайли машинасозлик, тўқимачилик, енгил ва озиқ-овқат саноати, кенг истеъмол буюмларининг муҳим турларини ишлаб чиқариш сезиларли даражада кўпайди.

Лекин бутун номенклатура бўйича планни адо этиш учун ҳали анчагина ишларни амалга ошириш, резерваларни қидириб топиш, йилни муваффақиятли якунлаш вазифалари турибди. Айни шу кезларда беш йилликнинг тўртинчи йилини зарбдор суръат билан бошлаш учун қулай шарт-шароитлар яратиш тўғрисида ўйлаш керак. Ортда қолаётган меҳнат коллективларига оперативлик билан амалий ёрдам бериш, энг яхши бригадалар ва ишчиларнинг илғор иш усулларини кенг қўллаш бизнинг умум ишимизга жуда катта фойда келтиради. Ҳар бир коллективда юксак ижодий активлик муҳитини яратиш керак.

«Йилни зарбдор меҳнат билан якунлаймиз» деган шиор остидаги социалистик мусобақа йил топшириқларини муваффақиятли ҳал этиш ва ўн биринчи беш йилликнинг навбатдаги йилини муваффақиятли бошлаш имконини беради.

БИЗ ҲАММАМИЗ — ПАХТАКОРМИЗ

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ газеталари, Ўзбекистон радиоси ва «Главташпассавтотранс» бошқармасининг оталиқдаги областлар пахта далаларидаги матбуот маркази

«ОҚ ОЛТИН» — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг борыши тўғрисида шу йил 12 декабрга бўлган маълумот.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ХОРАЗМ	0,07	108,48
ҚҚАССР	0,06	108,12
ТОШКЕНТ	0,07	104,34
САМАРҚАНД	0,31	103,06
БУХОРО	0,23	102,02
ҚАШҚАДАРЁ	0,31	101,76
СУРХОНДАРЁ	0,65	101,36
Навоий	0,30	99,95
Фарғона	0,41	96,33
Наманган	0,28	91,97
Андижон	0,26	91,13
Жиззах	0,22	84,35
Сирдарё	0,23	84,27
Республика бўйича:	0,27	97,96

БУРЧ ВА ВИЖДОН ҲЕЧ КИМНИ АСОСИЙ ИШИМИЗДАН — МУЛ ҲОСИЛНИ СЎНГГИ МИСҚОЛИГАЧА ТЕРИБ ОЛИШДАН ЧЕТДА ҚОЛИШГА ЙУЛ ҚЎЙМАЙДИ. ИНСОН МЕҲНАТДА, ФАҚАТ МЕҲНАТДА УЛУҒЛАНАДИ, ДЕБ ХАЛҚИМИЗ БЕЖИЗ АЙТМАГАН.

(Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республика барча меҳнаткашларига Мурожаатидан).

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Эгамназаров, А. Хатамов, А. Абдураззоқовларнинг репортажини газетанинг 2-саҳифасида ўқийсиз.

Республикамиз давлатга пахта топшириш бўйича юксак мажбуриятларни бажаришга ўн минглаб тошкентликлар ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Шу кунларда деҳқонларнинг ҳам, шаҳарлик ҳашарчиларнинг ҳам фикри-ёди етиштирилган ҳосилни сўнгги чаноғигача йиғиб-териб олишга қаратилган.

СУРАТЛАРДА: тошкентлик ҳашарчилар — 286-болалар боғчасининг тарбиячиси Х. Рўзиева; авиация техникумининг студентлари.

Т. Каримов фотолари.

тонгги газеталарда

● ВЦСПСнинг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, Франция Умуммеҳнат конфедерациясининг бош секретари Анри Кразюки бошчилигидаги шу конфедерация делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишди. Делегацияга ВЦСПС секретари И. И. Гладкий ҳамроҳлик қилмоқда.

Франциялик меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрдилар.

Анри Кразюки ва делегациянинг бошқа аъзолари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Советида қабул қилиндилар.

● Сўнгги соатда

ЯНА БИР ҚАДАМ ОЛҒА

Лондонда ўтаётган шахмат тожи учун даъвогарлар Г. Каспаров — В. Корчной матчининг тўққизинчи партияси совет гроссмейстерининг ғалабаси билан тугади. Шундай қилиб, ушбу матчда Каспаров 5,5:3,5 ҳисобида пешқадамлик қилмоқда.

Тўққиз партиядан сўнг В. Смислов — З. Рибли матчида ҳам ҳисоб ана шундай. Бугун навбатдаги ўнинчи партияда Рибли оқ доналар билан ўйнайди.

Совет гроссмейстерларига матчда ғолиб чиқиш учун қолган уч партияда бир очко олиш кифоя.

ЛЕКТОРЛАР КУНИ

«Таштекстильмаш» заводида корхона меҳнаткашлари билан ҳуқуқшуносларнинг учрашуви, мунтазам ўтказиб турилади. Меҳнаткашлар билан юристларнинг корхона цехларида бўлиб ўтган навбатдаги учрашуви меҳнат интизоми ва уни мустаҳкамлашда коллектив фаолияти масаласига бағишланди. Юстиция министрлиги ходимлари: РСФСРда хизмат кўрсатган юристлар В. Муригов, Р. Муртазина, шаҳар прокуратураси ходимлари ва бошқалар учрашув давомида ана шу масалаларга бағишланган лекциялар ўқидилар.

«Билим» жамияти лекторлари, юристлар темирчилик цехи, 1, 2, 3-механика цехларидаги иш жараёни билан танишдилар, корхона меҳнаткашларини қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

ЧАНҒИ САЙРИ ИШҚИБОЗЛАРИГА

Ўзбекистон туризм ва экскурсиялар республика Советининг «Чимён — Тошкент» тоғ-чанғи маршрути янги йилнинг дастлабки кунларидан очиладиган бўлди. Янги маршрутда туристларни нималар кутмоқда? Путёвка қоғозида кўрсатилган 15 кун муддат мобайнида улар нима билан шуғулланадилар?

Умумий узунлиги 2,5 километр бўлган осма йўллар туристлар хизматида бўлади. Улар денгиз сатҳидан 1550 метр баландликда, тўққиз қаватли меҳмонхоналарда дам оладилар. Бу ерда кино зали, спорт буюмлари прокат пункти уларнинг хизматига ҳозир. Улар ўн кун мобайнида чанғи сайрида бўлишади ва кейинги беш кунни Тошкентда ўтказишади: музейларга саёҳат қилишади, шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар.

ЕР ЮЗИДА БАРҚАРОР ТИНЧЛИК БЎЛСИН

ЧИН ҚАЛБДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМИЗ

Мен ҳар куни эрталаб ишга боратуриб корхона территориясида Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган ишчилар хотирасига ўрнатилган мармар ёдгорлик ёнидан ўтаман. Унинг олдида мангу олов ёниб турибди. Биз ҳаммамиз партиямиз ҳамда давлатимизнинг бошлиғи ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирила бошланганлиги муносабати билан берган Баёнотидан зўр таассурот олган шу кунларда мен ана шу ёдгорлик олдидан алоҳида ҳаяжон билан ўтмоқдаман. Урушдан қайтмаганлар орасида менинг отам ҳам бор эди. Фашизмга қарши курашда тинчлик ва эркин ҳаёт учун йигирма миллион ватандошидан жудо бўлган совет халқига яна уруш билан таҳдид қилмоқдалар. Европани чекланган ядро уруши майдонига айлантириши ўйлаётган Америка стратегларининг режаларидан ишдаги ўртоқларим билан бирга дарғазаб бўлдик. Оқ уйдаги авантюрачилар ўзларининг «Першинг-2» ва қанотли ракеталарини Ғарбий Европа мамлакатларида жойлаштириш билан Совет Иттифоқига яқин масофадан туриб зарба уриш режасини тузмоқдалар. Улар океаннинг нариёғида туриб ядро қуюнидан омон қолишни умид қилмоқдалар. Беҳуда умидлар! Вашингтон Женева музокараларида икки йил мобайнида ишлатиб келган ёлғон билан совет халқини ғафлатда қолдиришга муваффақ бўла олмади. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида бу ҳақда ғоят қатъий қилиб айтилган.

Биз совет раҳбарлари мамлакат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан кўраётган чораларни чин қалбдан маъқуллаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз ҳамда мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун куч-қувватимизни аямаймиз. Америка империалистларининг машъум режалари ҳеч қачон амалга ошмайди! Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг ўғил ва неваралари ўзларини чўчитишга қўймайдилар ҳамда танлаб олган йўлларидан қайтмайдилар.

М. ТЕШАБОЕВ,
«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг созловчиси, Ленин ордени кавалери.

БИЗНИНГ БУРЧИМИЗ

Ю. В. Андроповнинг Баёнотида Америка империализмига қаттиқ, лекин адолатли зарба берилди. Совет ҳукумати қуролсизланишга, ядро қуроли запасларини камайтиришга қаратилган анчагина конструктив таклифлар айтди. Лекин Рейган маъмуриятининг айби билан Женевадаги музокаралар боши берк кўчага кириб қолди. Ғарбий Европада «Першинг»лар ва қанотли ракеталарни ўрнатишга киришилди. Биз — «Ўзбекхлопкомаш» бирлашмасининг машинасозлари, мамлакатимиз устида қандай даҳшатли хавф турганлигини барча совет халқи сингари яхши тушунамиз. Совет давлати учун, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари учун, ер юзидаги барча кишилар учун тинчликни таъминлаш бизнинг бурчимиздир.

Ҳозирги пайтда мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашдан, Америка ҳарбийларининг устунликка эришишларига йўл қўймасликдан муҳимроқ вазифа йўқ. Ҳар бир совет кишиси шу проблемани ҳал этишга ҳисса қўша олади ва шундай қилиши керак. Бригадамиз слесарлари пахта машиналарини йиғиш билан шуғулланади. Биз йиллик топшириқни муддатидан илгари — ноябрда бажардик. Қолган вақт ичида яна икки ойлик планни бажаришга қарор қилдик.

Г. ЭРИК,
«Ўзбекхлопкомаш» бирлашмасининг бригадири.

Олти миллион йўлларида

69. ТИНЧЛИК ИШИГА ҲИССА

Арнасойдаги кўпгина совхозлар совет ҳарбий саркардалари номи билан аталган. Совхозларнинг марказий посёлкаларига кириб боравершда ҳарбий саркардаларнинг портретлари қўйилган. Унинг ёнидаги катта стендда йирик ҳарфларда хўжаликларнинг бу йилги ва беш йиллик учун олган мажбуриятлари ёзилган. Районда Ворошилов, Жуков, Тимошенко, Василевский, Рокоссовский, Конев, Гречко номли совхозлар бор. Бу хўжаликларнинг ҳаммасида ҳозир Тошкентдан борган ҳашарчилар —ўқув юртларнинг студент-ёшлари меҳнат қилишяпти. Айтиш мумкинки, бу ёшлар чинакам ғайрат ва шижоат заб-ткорлик билан ишлашяпти.

Тошкентнинг йирик олий ўқув юртларидан бўлган халқ хўжалиги институти студент-ёшлари Ворошилов ва Фучик номли совхозларда меҳнат қилишяпти. Бу коллективнинг шу кунгача уйган хирмони 8,5 минг тоннадан ортиб кетди.

Студент-ёшлар 50 та қишлоқ хўжалик отрядига бўлинишган. Бу отрядларнинг ҳар бирида 2—3 тадан комсомол зарбдор звенолари бор. Уларга комсомол аъзоси бўлган, меҳнатда, ўқишда, жамоат ҳаётида тенгдошларига намуна бўлган ажойиб студент-ёшлар бошчилик қилишади. Бу звенолардаги тартиб ва интизомни ёшлар ўзлари учун қатъий иш режими асосида белгилашган. Меҳнатни мана шу режимга амал қилган ҳолда бажаришади. Шу йўсинда улар йиғим-теримда жадал суратга эришишяпти.

Халқ хўжалиги институти коллективи Жиззах областидаги олий ўқув юртлари ўртасидаги мусобақада Жиззах область партия комитети, Жиззах область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Жиззах область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғини бир неча марта қўлга киритди. Институтнинг 30 студенти Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг, 30 студенти Жиззах область комсомол комитети ва Тошкент шаҳар комсомол комитетининг, 70 студенти институт Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар. Мавсум бошидан бери ҳар бир студент ҳисобига қарийб 2,5 тоннадан пахта терилди.

Институтда факультетлараро мусобақада план-иқтисод факультети студент-ёшлари уч беш кунликда бирнечи, қолган беш кунликларда мунтазам иккинчи ўринни олиб келяпти. Факультет студентлари йил бошидан бери уйган хирмон 800 тоннадан ортиб кетди.

Институтнинг қишлоқ хўжалиги иқтисоди факультети студентлари ҳам ибратли меҳнат қилишяпти. Бу факультет коллективи пахтага келишдан аввал умумий йиғилиш ўтказди. 500 га яқин студент мавсум давомида 14000 килограмм «оқ олтин» териш мажбуриятини олди. Отрядлар тузилиб, уларнинг бошлиқлари тайинланди. Пахта мавсумида амалга ошириладиган снёсий-тарбиявий ишларнинг плани тузилиб, факультет партия бюроси томонидан тасдиқланди.

Натижада пахтага бир қаторда мунтазам олдинги ўринларни эгаллаб келяпти.

Институтдаги дастлабки комсомол-зарбдор звенолари шу факультетда тузилганди. Улар мавсум давомида ҳар киши ҳисобига 5—7 тоннадан «оқ олтин» териш мажбуриятини олишганди. Ташаббускор Д. Сандов бошлиқ звено қизларининг шу кунгача уйган хирмони 72 тоннадан ортди. Звенонинг ҳар бир аъзоси ҳисобига ўртача 6 тоннадан пахта терилди.

Қишлоқ хўжалиги иқтисоди факультети коллективи муваффақиятлари ҳақида гап борганда баъзилар факультет студентлари асосан қишлоқ ёшларидан иборатлиги, улар пахта теришда яхши кўникмага эга эканлигини таъкидлашади. Эҳтимол, бу фикрда ҳам маълум ҳақиқат бордир. Лекин бизнингча, муваффақиятнинг бош омили коллективда снёсий-тарбиявий ишларнинг яхши йўлга қўйилганлигидадир.

Факультет штаби жойлашган ҳамда 4-курс студентлари яшаб, меҳнат қилаётган дала шийпонида бўлдик. Ҳеч муболағасиз, бу дала шийпонини бир айланишнинг ўзи бу ердаги тартиб ва интизом, тарбиявий ишлар қай даражада юксак эканлиги ҳақида тасаввур беради. Шийпондаги кўргазмали агитация восталарига шаҳардаги ҳар қандай корхона ва ташкилот коллективлари ҳавас қилса арзийди.

Шийпонда мунтазам лекция ва суҳбатлар ўтказиб турилибди. Студентлар айниқса ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотини ва республика партия ва ҳукуматининг Ўзбекистон ССРнинг барча меҳнаткашларига Мурожаатини кенг муҳокама қилдилар. Шу муносабат билан институтнинг барча факультетлари қаторн, бу ерда ҳам митинг бўлиб ўтди.

— Мен Хоразм область Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозида туғилиб ўсганман, — дейди биз билан суҳбатда 4-курс студенти Гулбаҳор Ўрозбоева. —Иккинчи жаҳон урушида биз-нинг кичкина қишлоғимиздан юзга яқин йигит фронтга кетиб қайтиб келмаган, кўплаб аёллар бева, болалар етим қолган. Уруш давридаги машаққатли меҳнат, йўқчилик ва азоб-уқубат ҳали қишлоғимиз одамлари хотирасидан кўтарилган эмас. Шундай шароитда Америка империалистлари яна жаҳонда уруш оловини ёқишга уринаётганликлари, мамлакатимиз чегараларига яқин бўлган жойларга қанотли ракеталарини ўрнатаётганликлари барча қаторни мени ҳам ғазаблантирмоқда.

Империалистлардан тинчликни сўраб, ялиниб олиб бўлмайди. Бунинг учун курашиш, қатъият кўрсатиш керак. Шу маънода ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёноти Америка империалистларини н г найранглариига муносиб жавоб бўлди. Бу Баёнотни барча совет халқи қатори биз студентлар ҳам қўллаб-қувватлаймиз. Далалардаги фидокорона меҳнатимиз билан Ватанимизнинг иқтисодий ва ҳарбий қудрати ортишига, бу демак, тинчликни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшамиз.

Гулбаҳор бу сўзлари билан дугоналари, барча курсдош дўстларининг дилидаги гапни айтди. Бу қиз ҳозир гапига яраша меҳнат қиляпти. У мавсум мобайнида камида 5 тонна пахта териш мажбуриятини олганди. Бу мажбуриятини муваффақият билан бажарди. Гулбаҳорнинг мавсум бошидан бери уйган хирмони 6 тоннадан ортиб кетди.

△

1. Пахтакор районидаги «Самарқанд» совхози пахтакорларига авиация техникумининг Д. Эрназаров, А. Юсупов, Е. Узоқбергенов, Б. Сайфуддинов сингари ўқувчилари сидқидилдан ёрдам бериб кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлишяпти.

2. Боровский номли медицина билим юртининг III курс ўқувчилари Зулайҳо Мирсаидова ва Моҳира Маҳамадаминовалар табиат қийинчиликларига қарамай терим суръатини бўшаштиришмаяпти.

Т. Каримов ва С. Рихсиев фотолари.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

МАХСУС ҚУРИЛМА

Швейцариялик инженерлар этикеткалар тайёрлашда қоладиган қоғоз чиқиндиларидан ёнилғи сифатида фойдаланиш учун махсус қурилма яратишди. Бу 1000 даражага яқин иссиқлик бера оладиган пролиз печи бўлиб, унга ташланган қоғоз чиқиндилари кислород етишмаслиги туфайли ёна бошлайди. Шундан кейин вентилятор ишлаётган қоғоз чиқиндиларини печнинг иккинчи камерасига ҳайдайди ва бу ердаги газ горелкалари биринчи камерада ёниб битмаган қоғозларни тўла ёндиради. Ёниш натижасида пайдо бўлган газсимон моддалар бу қоғоз қувурларини иситади. Бундан ташқари ёнган қоғоз кулидан ўғит сифатида фойдаланиш мумкин, деган фараз ҳам йўқ эмас.

СУВГА, ЎТГА ЧИДАМЛИ

Норвегияда денгиз-нефть корхонаси ишчилари учун махсус устки кийим тайёрланди. У ўтга бардошли, орасига пенопласт қўйиб тайёрланган нейлон материалдан тикилган. Оддий иш кийими устидан кийиладиган бу либос ёнғиндан ва сувга чўкиб кетишдан сақлайди. Бу кийимда сувда 15 соатгача бемалол туриш мумкин.

Венгрия. Хайдухадхаздаги «Бочкаи» қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш кооперативининг ходимлари мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Теплицада сабзавот, кўкат ва гуллар етиштиришнинг оқилона усулларини қўлламоқдалар.

МТИ—ТАСС фотоси.

«ОКИНАВА БОЛАЛАРИ»

ТОКИО. Тараққийпарвар кинорежиссер Таку Синдзио яратган «Окинава болалари» деб аталган фильм Пентагон жуда катта ҳарбий базага айлантирган Японияда-ги Окинава ороли аҳолисининг фожиали тақдири тўғрисида ҳикоя қилади.

Фильмнинг бош қаҳрамони, окинавалик ўғил бола Цунэо ҳаёти битмас-туганмас қулфатлардан иборат. У ўқиётган мактабга Американинг қирувчи самолёти қулаб тушди. Бунинг натижасида кўпгина мактаб ўқувчилари ҳалок бўлди ва жароҳатланди. Цунэонинг бувисини маст америкалик солдатлар тушган машина уриб йиқитди. Бироқ, маҳаллий суд солдатларни оқлади. Цунэо яшаётган бинонинг биринчи қаватида АҚШ ҳарбий хизматчилари учун майхона очилган. Маст ҳарбий хизматчиларнинг шовқин-суронлари яқин атрофда истиқомат қилаётган аҳолини кечаси алламаҳалгача ухлашга қўймайди...

Мен фильмда окинаваликлар АҚШ ҳарбийларининг дастидан қандай камситишларга дучор бўлаётганликлари тўғрисида ҳикоя қилиб беришга интилдим, деди кинорежиссёр.

РИВОЖЛАНТИРИШ ПЛАНИ

ҚОҲИРА. Мисрда Искандарияни туристик ривожлантириш плани ишлаб чиқилди. «Шимолий пойтахт»—мисрликлар ва кўпдан-кўп ажнабий сайёҳлар ёқтирган дам олиш жойларидан биридир. МАР туризм ва граждан авиацияси министрлиги Искандарияга кўпроқ меҳмонларни жалб этиш учун бир қанча тадбирлар ўтказишга қарор қилди. Янги халқаро аэропорт қуриш, диққатга сазовор бир қанча жойларни, жумладан собиқ шоҳ саройи Мунтазни ҳамда машҳур Искандария маёғи ўрнида қурилган Кайтбей қалъасини таъмирлаш кўзда тутилган.

ЧЕТ ЭЛ МАДАНИЯТИ ЯНГИЛИКЛАРИ

УЛАН-БАТОР. Монголия рассомлар союзининг виставка залида МХРда тугаётган «мактаб ўқувчилари йили»га бағишланган «Билимларнинг самараси» мавзуидаги кўргазма очилди. Мамлакат рассомлари, ҳайкалтарошлари, фотоусталарининг 300 дан кўпроқ иши кўргазмага қўйилган. Бу экспонатлар республика кичик гражданларининг бахтли ҳаёти, фикр-ўйлари ва ишлари, чет эллик тенгқурлари билан дўстлиги тўғрисида ҳикоя қилади.

ЛАГОС. Ибадан университетининг ҳозирги замон тиллари факультетида рус тили ва адабиётини ўрганаётган биринчи курс студентлари учун имтиҳон билетларига «Твардовскийнинг ижоди ва унинг совет поэзиясидаги ўрни», «Шолохов романларининг хусусиятлари», «Совет ёзувчиларининг асарларида Улуғ Ватан урушининг ёритилиши», «Совет шоирларининг ижодида қишлоқ мавзуи» деган саволлар киритилган.

Рус тили ва адабиёти кафедрасида 34 киши ўқийди, деди ТАСС мухбирига кафедра мудири, Патрис Лумумба номидаги халқлар дўстлиги университетини бир вақтлар битириб чиққан Шегун Одунуга. Улар тилга оид фанлардан ташқари тарих, маданиятни ўрганадилар. Рус романи, драматургияси, поэзияси юзасидан махсус курсларни тинглайдилар. Йигит ва қизлар Пушкин, Толстой, Достоевский, Горький, Маяковский, Есенининг, бошқа рус ва совет ёзувчиларининг ижоди билан танишадилар.

ТУНИС. Тунис пойтахтида рус адабиёти классиклари — Л. Н. Толстой, Ф. М. Достоевский ва А. П. Чехов асарлари асосида суратга олинган совет фильмлари ойлиги бошланди.

«Анна Каренина», «Тентак», «Ака-ука Карамазовлар», «Жиноят ва жазо», «Ваня тоға» сингари совет фильмлари, деб таъкидлайди «Аксьон» газетаси, тунислик киношинавандаларига ғоят манзур бўлмоқда.

МАПУТУ. Республиканда биринчи ҳаваскорлик театри труппасининг илк бор чиқиши Мозамбик пойтахтида зўр муваффақият билан ўтди. Труппа Бразилия драматурглари Ш. Буарке билан П. Понтеснинг «Бир томчи сув» пьесасини кўрсатди. Мозамбикда ҳозирча профессионал театр йўқ. Шу боисдан социал адолатсизлик жабр-зулмини тортаётган ёш бразилиялик ва унинг оиласининг оғир қисмати тўғрисида ҳикоя қилувчи спектакль Мапуту жамоатчилигида зўр қизиқиш туғдирди. Шаҳардаги энг катта «Авенида» кинотеатрида кўрсатилган бутун 22 томоша вақтида залда бўш ўрин қолмаган эди. Артистлар бир қанча спектакларни пойтахтдаги корхоналар ва муассасаларнинг коллективлари учун махсус қўйиб бердилар.

Маҳаллий матбуот ҳаваскорлик труппасининг ташкил этилишини Мозамбик миллий театрининг вужудга келиши деб, мозамбикликлар маданий савияси ўсишини кўрсатувчи далил деб ҳисобламоқда.

ОГОҲЛАНТИРУВЧИ ҚУШЛАР

ГДРлик бир группа олимлар қатор йиллар давомида яқинлашиб келаётган вирусли касалликлар ҳақида қушларнинг сигнал бериши билан боғлиқ бўлган илмий-тадқиқотлар олиб боришмоқда. Масалан, грипп вирусини одамдан олдин қушларда аниқлаш мумкин. Бундай тадқиқот натижаларига кўра яқин кунларда яқинлашиб келаётган касалликларга қарши чораларни кўриш имконияти яратилади. Ҳозирдаёқ ГДРда маълум миқдордаги қушлар тутилиб, улар организмидаги вирусларни аниқлаш ишлари олиб борилмоқда.

Фан—ишлаб чиқаришга

ЁНИЛҒИ ТЕЖАШНИНГ КАТТА РЕЗЕРВИ

ДИЗЕЛЬ АВТОМОБИЛЛАР ҚУДУҚНИНГ ЎЗИДАН ОЛМОҚДА. БАКИНИ ТЎЛҒИЗИБ

Тошкент автомобиль йўл институти олимлари ўтказган катта кўпамдаги эксперимент муваффақиятли чиқди. Ер остидан қазиб олинган ёнилғини қайта ишламай дизель автомобилларининг бакларига қуяверишмумкинлиги исбот этилди. Бунда ёқилғи сарфи камаяди, моторларнинг хизмат муддати узаяди, автомобиль хўжаликларининг рентабеллиги ошади. Бундан ташқари ҳавога зарарли моддаларни чиқариш икки баравар камаяди.

КАМАЗ, КРАЗ, МАЗ ва «Икарус» маркали 548 автомобиль бир ярим йил мобайнида мутахассисларнинг қаттиқ назоратида бўлди. Шу машиналарнинг ярмига одатдаги дизель ёқилғиси қуйилиб улар «контроль» группа» бўлиб хизмат қилди. Бошқа бир группа машиналар эса олимлар ишлаб чиққан газ конденсати ёқилғи билан ишлади. Эксперимент Тошкент, Бухоро ва Чирчиқ автомобиль хўжаликларида ўтказилди.

Тажрибалар чоғида 274 машина 5 минг тоннага яқин ёнилғини тежади.

...Қудуқдан табиий газ чиқаётганини кўрган киши ундан вишиллаган туман кўтарилаётганлигини ҳам эслайди: ёқилғи ер юзига кўпинча соф ҳолда эмас, балки конденсат билан аралашган ҳолда кўтарилади. Конденсат —составида нефтга яқин тиниқ ёқилғи суюқликдан иборатдир. Конларда махсус аппаратлар ўрнатиб, газ шу аппаратларда қуритилади. Конденсатдан тозаланади ва шундан кейингина трубалар орқали истеъмолчига юборилади. Конденсатни цистерналарга қуйиб нефтни қайта ишлаш заводига олиб борилади. Бу ерда ундан дизель ёнилғи тайёрланади. Конденсат кўп бўлса у нефть заводига қувур орқали ҳайдалади.

Маълум бўлишича, конденсатни қайта ишлашнинг кераги йўқ экан. Институт доценти Э. Пьядичев бундай дейди:

—Дизель мотор конларидан олинган соф конденсатнинг ўзи билан ҳам ишлай олиши аниқланди. Бунинг учун конденсат маълум шу мутаносибликда аньанавий ёнилғига аралаштирилади. Ана шу нисбатни топиш мушкул эди. Эндиликда хом ашё қайси кондан олинганига қараб конденсат билан дизель ёнилғи аралашмасини «бехато» тузишга имкон берадиган назария яратилди. Шундай қилиб яхши ёнадиган аралашмалар ҳосил қилинди ва у қисқача ГКТ (Газ конденсат ёқилғи) деган ном олди.

— ГКТ қўллашнинг нафи хилма-хил, —дейди олим. — Масалан, нефть заводида ёнилғи ҳосил қилмоқ учун ана шу ёнилғининг ўзидан сарфлашга тўғри келарди. Энди шу ёнилғи тежалади. Нефть химияси саноатининг ишлаб чиқариш қувватлари ҳам бўшайди. Мотор ичида ёнган ГКТ кўп қурум ҳосил қилмайди. Шунинг учун мотор тезроқ едирилади. Автомобилнинг бир тонна-километр ишлаши учун сарфланадиган ёнилғи бизнинг тажрибада саккиз процент камайди.

Ўзбекистон конларидан қазиб чиқарилаётган конденсат Тошкентнинг жамики дизель автомобилларига етар экан. Бунинг натижасида юз мингдаб тонна ёнилғи, маблағ, меҳнат тежалади. Пойтахтнинг ҳавоси ҳам анча тоза бўлади.

Тошкент автомобиль—йўл институтида дизель моторлардагина эмас, шу билан бирга карбюраторли моторларда ҳам конденсат ишлатиш мўлжалланмоқда. Газлида бакига тўғридан-тўғри кондан олинган хом нефть қуйилган икки юк машинаси ишлаб турибди. Шу ечимларни тезроқ жорий этиш КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ёқилғи—энергетика ресурсларини оқилона сарфлаш, мамлакат табиий бойликларини авайлаб-асраш борасида қўйган вазифага республика меҳнаткашларининг амалий жавоблари бўлур эди.

(ЎзТАГ).

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

•

ДЕВОРЛАР... ИП БИЛАН МАҲКАМЛАНМОҚДА

Энди Поп районидаги «Узбеккровля» комбинати ўз ишлаб чиқаришининг ҳамма чиқитларидан фойдалана олиши мумкин. «Силикат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида шу гап исбот этилди. Бу ерда чиқитдан қора толали плита ясаш технологияси ишлаб чиқилди.

«Узбеккровля» комбинатида яроқсиз ҳолга келган автомобиль шиналаридан томга ёпиладиган резина — битумли «изол» материали ясалади. Бу ишда фақат резинадан фойдаланилар, шинадан чиққан корд эса ёқиб юборилар эди. Мутахассислар шу капрон кордни гипс эритма орасига олиб, плита ясашга қарор қилдилар.

Шу плиталарнинг дастлабки намуналари лабораторияда ясалди. Хоссаси ажойиб бўлиб чиқди! Қалинлиги бир сантиметрдан ошмасада, пишиқлиги ҳаммага маълум шундай қалинликдаги қуруқ штукатурадан 10—15 баравар ортиқдир. Бундай плиталар ташиладиганида синмайди.

Биргина «Узбеккровля» комбинати чиқитлари йилига 200—250 минг квадрат метр плита тайёрлашга етади. Бунинг учун Поп районида тегишли участка тайёрлаб, унинг учун технологик линия лойиҳалаш кифоя.

(ЎзТАГ).

«Госкомсельхозтехника»нинг Тошкент тажриба-ремонт механика заводи.

СУРАТДА: мотор цехининг илғор синовчи слесари, коммунистик меҳнат зарбдори Николай Шепилов. У беш йиллик план-топшириқларини уч ярим йилда бажаришга ахд қилган.

М. Нуриддинов фотоси.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ЁРДАМ БЕРДИ

САНСАЛОРЛИК УЧУН ИШДАН БЎШАТИЛДИ

Пенсионер аёл Л. Егорова редакцияга мурожаат этиб, бир неча ойлик пенсиясини ололмаётгани ҳақида шикоят қилган эди. Гап шундаки, у февраль ойида ўзининг моддий аҳволини яхшилаш учун Тошкент товар станциясига вақтинча ишга кирган эди. Ленин райони социал таъминот бўлими у ишлай бошлагандан кейин пенсия тўлашни тўхтатиб қўйди ва корхонага тўлов қоғозини юбормади. Кекса аёл бир неча марта пенсия ва нафақаларни тўлаш марказига, социал таъминот бўлимига борди. У ўзининг пенсия иши билан шуғулланиши лозим бўлган кишиларнинг хизмат бурчларига садоқатли эканликларига ишонган эди. Лекин бундай бўлмади. Унинг тоқати тоқ бўлгач, октябрь ойининг охирида редакцияга хат ёзди.

Шаҳар социал таъминот бошқармаси бошлиғи М. Орипованинг жавобида айтилишича, Л. Егорованинг пенсиясини тўлаш пенсиялар тўлаш марказининг Ленин райони бўйича инспектори Г. Зоҳидованинг айби билан тўхтатиб қўйилган. У сансалорликка йўл қўйгани, ўз вазифасини бажара олмаганлиги учун ишдан бўшатилди. Л. Егорованинг йиғилиб қолган пенсия пули тўланди.

ТЕЛЕФОНЛАР УЛАБ БЕРИЛДИ

Конституция кўчасида яшовчи уруш инвалидлари ва қатнашчилари Мишин, Ҳамидов, Легерман, Бронова, Ёқубов ва бошқалар редакцияга хат йўллаб, уларнинг уйларига ўрнатилган телефонлар уч ойдан бери АТСга уланмаётганидан шикоят қилишган эди. 55-АТС бошлиғи эса ваъда беришдан нарига ўтмаган.

Хат чора кўриш учун шаҳар телефон тармоқлари Бош бошқармасига юборилган эди. У ердан олинган жавобда айтилишича 55-АТСдаги тегишли номерлар бўшагач, Конституция кўчасида яшовчи уруш инвалидлари ва қатнашчиларининг квартираларидаги телефонлар улаб берилди.

Хат босилмади, аммо чора кўрилди

Қилмишига яраша жазоланди

Газетхон О. Александрова редакцияга йўллаган хатида «Тошкент» меҳмонхонаси остидаги «Гастроном»да сотилаётган сут маҳсулотлари сифатини текширишни сўраган эди. «Гастроном»да республика идораси томонидан текшириш ўтказилди.

«Гастроном» идораси бошқарувчиси С. Собировнинг хабар қилишича, анализ қилинганда сотувчи Р. Коптеева сутолтирилган сметана сотганлиги тасдиқланди. 22-«Гастроном» магазини бўйича чиқарилган буйруқ билан у ишончни йўқотганлиги учун Ўзбекистон ССР Меҳнат тўғрисидаги Қонунлари Кодексининг 37-модда, 2-бандига мувофиқ ишдан бўшатилди. Қўл остидаги ходимлар ишини бўш назорат этганлиги учун бўлим мудири А. Иноғомхўжаевга выговор берилди ва ойлик мукофот пулининг 50 процентидан махрум қилинди. Магазин директори С. Шонеъматовага коллективда тарбиявий ишни бўшаштириб юборгани кўрсатилди.

РЕЙГАН МАЪМУРИЯТИНИНГ ҚЎПОРУВЧИЛИК ҲАРАКАТЛАРИ

ЛУАНДА. Рейган маъмурияти дунёнинг кўп районларида кўпорувчилик ҳаракатларини жуда кучайтириб юборди, деди бу ерда Жанубий—Ғарбий Африка Халқ Ташкилоти (СВАПО) Марказий Комитетининг аъзоси, СВАПО хотиқизлар кенгашининг секретари Пендукени Каулинге ТАСС мухбири билан суҳбатда. Гренадага ваҳшёна бостириб кирилганлиги, АҚШнинг Яқин Шарқдаги тажовузкорлик кирдикорлари бунинг янги далилларидир. АҚШ ирқчи ЖАР режимига ҳар томонлама ёрдам бериш орқали Африка жанубидаги аҳволни беқарор қилиб қўйишга уринмоқда, Намибияни мустамлакачилик сиртмоғидан қутултириш жараёнига тўсқинлик қилмоқда, деб уқтирди у.

Ғарбий Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирила бошлаганлиги инсониятнинг ядровий фалокат арафасида ҳалок бўлиши хавфини туғдирмоқда. Ана шундай шароитда уруш оловини ёқувчиларни тўхтатиб қолиш учун, атом ёнғинида цивилизациянинг йўқ бўлиб кетишига йўл қўймаслик учун имкон бўлган ҳамма ишни қилиш зарур, деб таъкидлади П. Каулинге.

АДДИС-АБЕБА. Рейган маъмурияти бошқа давлатларнинг ишларига аралашаётганлиги яппи ва мустаҳкам тинчликни таъминлаш йўлидаги энг катта тўсиқдир, деб таъкидлайди «Эфиопиэнж геральд» газетаси ўзининг редакцион мақоласида. АҚШнинг ҳарбийлаштириш сиёсати планетамизни жонсиз саҳрога айлантириш хавфини солмоқда, чунки шу сиёсат асосида ммавий қирғин қуролининг тобора янги-янги турлари ишлаб чиқилмоқда ва жойлаштирилмоқда, деб уқтиради газета.

МЕХИКО. АҚШ Марказий Разведка Бошқармаси (МРБ) Мексикада чет элдаги ўзининг энг катта филиалини вужудга келтириб, уни жосуслик ва газандаликнинг жиноий марказига айлантирди, деб тасвирланади бу ерда нашр этилган «МРБ Мексикада» китоби саҳифаларида.

Китоб муаллифи таниқли мексикалик публицист Мануэль Бэндиа кўпдан-кўп ҳужжат ва материалларга асосланиб, АҚШнинг асосли жосуслик маҳкамаси агентлари кўп йиллар мобайнида дипломат, журналист, коммерсант ниқобига яшириниб, мамлакат ички ишларига аралашаётганликларини, унинг экономикасини издан чиқаришга, бошқа давлатлар билан дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга тўсқинчилик қилаётганликларини бирма-бир тасвирлаб беради.

Ҳукуматга тазйиқ ўтказиш мақсадида сиёсий арбобларга дўқ-пўписа қилиш ва уларни пора бериб сотиб олиш, қўпорувчилик ва иқтисодий ғаламислик ҳаракатлари, давлат хазинасини ўғирлашга ва порахўрликка гиж-гижлаш сингари кирдикорлар жосуслик маҳкамасининг Мексикада қилган жиноятлари жумласига киради.

М. Бэндиа МРБнинг разил ишларини фош қилиб, унинг агентлари дунёнинг кўпгина мамлакатларида ўнлаб тўнтаришлар ўтказилганликларини, таниқли сиёсат ва жамоат арбобларини ўлдирганликлари ва ўғирлаб кетганликларини уқтириб ўтади. МРБ қўпорувчилик фаолиятининг тиғи ҳамиша Вашингтоннинг истагига хилоф равишда эркин ва мустақил ривожланиш йўлини танлаб олган давлатларга ва халқларга қарши қаратилиб келганини муаллиф мексикаликларга яна бир бор эслатади.

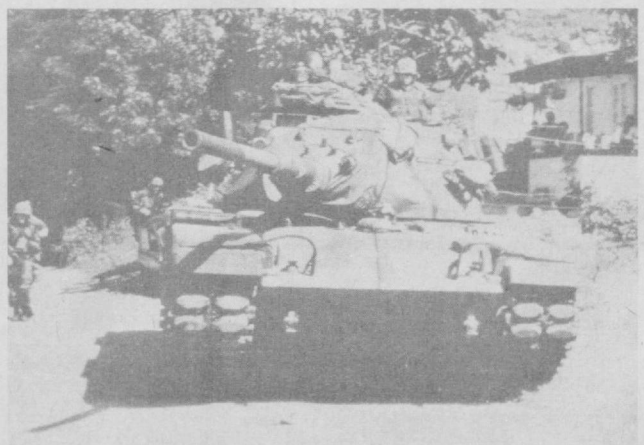

Америка оккупациячи қўшинлари Гренадада бебошликларни давом эттиришяпти. Босқинчилар гренадалик ватанпарварларни қидириб, ҳамма жойда тинтув ва облавалар ўтказишяпти.

Италиянинг «Эпока» журналидан олинган бу суратда оролдаги американлик босқинчиларни кўриб турибсиз.

ТАСС фотохроникаси.

ТОШКЕНТ ТАРИХИ ЗАРВАРАҚЛАРИ

«ТОШКЕНТ» ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИ САҲИФАЛАРИДА

Кўҳна ва навқирон Тошкентимизнинг шу йил кузда, сентябрь ойида ўтказилган икки минг йиллик юбилейн Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ленинча миллий снёсатининг тантанаси бўлди. Икки минг йилликни ҳамшаҳарларимиз катта меҳнат зафарлари билан, кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар. Ана шу катта тўйга бағишланган тадбирлар орасида рус тилида чоп этилган «Тошкент» қомуси маданий ҳаётимизда катта воқеа бўлди.

Ўзбек Совет Энциклопедияси нашр республикамиз пойтахти Бош редакцияси тайёрлаган бу ҳаётининг турли жабҳаларига оид икки мингта мақолани ўз ичига олади. Шулардан 300 та мақола ҳаёти ва ижоди Тошкент билан боғлиқ шахслар ҳақида ҳикоя қилади. Энциклопедияни яратишда барча соҳадаги олимлар ва мутахассислар, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети, архитектура-планлаштириш Бош бошқармаси ходимлари қатнашдилар.

Қомус шаҳримизнинг ўтмиш тарихи, маданияти ва ҳозирги гулгун даврини ўрганишда муҳим дастурламал бўлиб хизмат қилади. Китоб Тошкент «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг офсет фабрикасида биринчи марта офсет усулида чоп этилди. Қуйида азиз оқшомхонларни қомусдаги баъзи мақолалар билан таништирамиз.

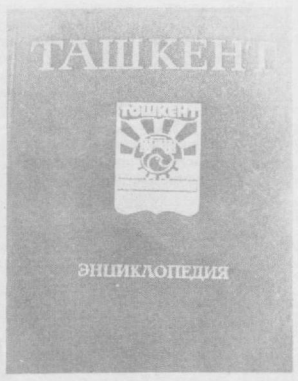

СУРАТЛАРДА: «Олмазор» тураржой массиви; Тошкентда В. И. Ленинга ўрнатилган биринчи ёдгорлик; Тошкент герби; Фурқатга ўрнатилган ёдгорлик; Эски Тошкент — Воскресенский бозори; Тошкент кўчаларидаги конка.

● **Баландмасжид** — Шайхантоҳурдаги маҳалла. Шимолда Оқмасжид, Жанубда Девонбеги, Ғарбда Говкуш, Шарқда Қаторатерак маҳаллалари билан чегарадош эди. Бу маҳаллада 400 дан ортиқ оила истиқомат қиларди. Аҳоли асосан боғдорчилик, шунингдек, ҳунармандчилик ва савдо билан шуғулланган (XX аср бошида). Маҳаллада баланд масжид бор эди (шунинг учун маҳалла номи ҳам Баландмасжид деб номланган). Баландмасжидда шоир Мискин (1880—1937) яшаган.

● **Воскресенский бозори.** XIX асрнинг 70-йилларида янги Тошкентнинг марказида ташкил бўлган. Олд томони Романовский кўчаси (ҳозирги Ленин проспекти) ва Махрамский проспекти (ҳозирги Ўзбекистон кўчаси)га қараган. Унинг территориясида қаҳвахоналарнинг кўплиги учун 1883 йилгача Пиён бозор деб номланган. Кейинчалик — Театр майдони деб атала бошлади.

● **Ленин ҳайкаллари.** Тошкентда В. И. Ленинга биринчи ҳайкал 1924 йил 3-Интернационал ва Н. М. Пржевальский номли мактаб территорияларида қурилган, 1924 йил 7 ноябрда В. И. Ленин ҳайкали Бош темир йўл устаханолари территориясида очилган (лойиҳа муаллифи Т. Резуненко). Ҳайкал пирамида шаклда бўлиб паровоз ғилдираклари, поршень, ричагларидан қурилган; улар тарихнинг оқимини, унинг ҳаракатини, революцион кучини рамзий ифодалайди. Қурилма доҳийнинг гипсдан ясалган ҳайкали билан тугалланган. 1927 йилда гипсдан ясалган ҳайкал В. И. Ленининг скульптура ҳайкали билан алмаштирилди. 1966 йилги зилзиладан кейин В. И. Ленининг бронза ҳайкали ўрнатилди. Ҳайкал «Революциянинг биринчи машинисти» номи билан машҳурдир. Профессионал ҳайкалтарош ва архитекторлар иштирокида яратилган В. И. Ленин ҳайкали Тошкентда 1925 йили Эски жўва майдони (ҳозирги Калинин майдони)да қурилди. В. И. Ленининг бронза ҳайкали В. Козлов томонидан (архитектор Г. М. Сваричевский иштирокида) яратилган. Майдон реконструкция қилингандан сўнг ҳайкал Ишчилар шаҳарчасита, кейинчалик София проспектига кўчирилди. 1936 йили В. И. Ленинга ҳайкал Қизил Майдонга (ҳозирги Ленин майдони; ҳайкалтарош Б. Королёв, архитектор Д. Осипов) ўрнатилди. 1956 йили Ҳукумат уйи реконструкция қилиниши муносабати билан ҳайкалнинг скульптура қисми ўзгартирилди (ҳайкалтарош Г. Манизер). 1966 йилги зилзиладан сўнг Ленин майдонини тубдан реконструкция қилиш жараёнида В. И. Ленинга янги ҳайкал ўрнатилди. (1975 йил; ҳайкалтарош Н. Томский, архитектор С. Одилов). В. И. Ленин ҳайкали 1978 йили Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети территориясида (ҳайкалтарош Р. Тер-Оганесян, архитектор Л. Адамов). 1980 йили Тошкент Давлат университети бинолари комплексининг бош корпуси олдида (ҳайкалтарош В. Клеванцев, архитектор С. Сутягин) ўрнатилди. 1981 йили Тошкентда В. И. Ленининг 10 га яқин ҳайкали бўлган.

● **Колизей,** корхона эгаси Г. М. Цинцадзе Жиззах (ҳозирги «Правда Востока») кўчасида қурдирган ва театрлаштирилган томошалар учун мўлжалланган бино. Қурилиш 1903 йилдан бошланган (архитектори Э. Ф. Гофман). Дастлабки мақсадга кўра, у цирк томошалари учун мўлжалланган бўлиб, шу боисдан арена устига темир гумбаз қурилган. Аввалига бу ерда сайёр цирк труппалари томоша кўрсатишарди, кейинчалик турли хил театрлаштирилган томошалар кўрсатила бошланди. 1913 йилда бино таъмирланди. Колизей архитектурасида «немис ренессанси» деб аталувчи усул кўзга ташланади. Кираверишлаги устунлар устида балкон бор, байрам ва тантаналарда ундан минбар сифатида ҳам фойдаланилган. Бинонинг ҳар иккала томонида кичик балконлар мавжуд. Октябрь революциясигача бўлган даврда Колизейда турли хил театр ва музика коллективлари томоша кўрсатишган. 1918 йилда Колизей национализация қилинди, 1919 йилда эса у Я. М. Свердлов номидаги театр деб аталадиган бўлди. Собиқ Колизей саҳнаси революцион минбарга айланди. Бу бинода 1918 йили Туркистон ўлкаси Советларининг V съезди бўлиб, унда РСФСР таркибида Туркистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ташкил этилгани эълон қилинди. Бу ерда М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, Я. Э. Рудзутак, С. К. Оржоникидзе, Ф. Хўжаев, А. Икромов ва бошқалар сўзга чиқишган. 1924 йилда Туркистон автоном республикаси Марказий Ижроия Комитетининг фавқулодда сессиясида Ўрта Осиё республикаларининг миллий-давлат чегараланиши ва Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил қилиниши тўғрисида қарор қабул қилинди. Колизей биносида, шунингдек, Ўзбекистон КП съездлари, интеллигенция съездлари, хотин-қизлар съездлари, Ўзбекистон касаба союзларининг I съезди (1925 йил) ўтказилган. 1924 йил 14 июлда бу залда Тошкент пролетариатига Қизил Байроқ ордени топширилди. Бу бинода 1930 йилдан 1939 йилгача ЎзССР Маориф халқ комиссарлигининг Давлат музикали драма театри ишлади. Бино 1948 йилдан Я. М. Свердлов номидаги Концерт залига айлантирилди.

● **Конка** —XX аср бошларида от билан юрадиган темир изли шаҳар транспортининг тури. Конка вагонини (у икки қаватли бўлиб, юқори очиқ қавати империал деб аталган) темир изларда икки от тортиб юрган, отларни кучер бошқарган. Тошкент конкасининг дастлабки лойиҳасини 1882 йилда инженер Эдуард Дени ишлаб чиққан. Конка қурилишини 1896 йилдан Бельгиянинг «Тошкент трамвай» жамияти бошлаган. 1901 йилда унинг темир йўл вокзалидан Эски шаҳар бозоригача бўлган 1-линияси, 1903 йилда эса Романовский кўчаси (ҳозирги Ленин кўчаси)дан Лагер проспекти (ҳозирги Пушкин кўчаси)даги Сергий черковигача чўзилган 2-линияси қурилди. Конка йўлининг умумий узунлиги тахминан 9,5 километр, вагонлар сони 30 та, отлар сони 230 та бўлган. 1912 йилдан конка аста-секин трамвай билан алмаштирила бошланди.

● **Маҳалла** — шаҳар квартали. Бу жойда яшовчи аҳоли анъанавий умумистиқомат қоидалари ва коллектив бирдамлик принциплари билан ўзаро боғланган бўлади. Маҳаллалар, одатда, ишлаб чиқаришҳунар, касб-кор ёки миллий белгилар асосида таркиб топган. Баъзан маҳалла муайян бир ном билан аталган: Дегрезлик (қозон қуювчилар) маҳалласи, Тожик кўча (тожиклар яшовчи) маҳалласи каби. Кўп маҳаллалар шу территориядаги ариқ, кўприк, мачит номлари билан аталган. Маҳаллага аҳолининг умумий йиғилишида сайланадиган элликбоши мутаасддилик қилган. Ҳар бир маҳалланинг чойхона ва мачити бўлган. Баъзан бир неча маҳалла «гузар» деб аталувчи ва бозорчаси, баққоллик дўкони, ҳунармандчилик устахонаси мавжуд умумий бир марказга эга бўлган. Бундай гузарлар катта кўчаларда ёки чорраҳаларда жойлашган. Маҳалла маъмурий жиҳатдан даҳа қарамоғига кирган. 1865 йили Тошкентда 140 та маҳалла бўлиб, уларда жами 76 минг киши яшаган.

Совет ҳокимияти йилларида маҳаллалар халқ депутатлари шаҳар Совети қарорига биноан ташкил қилинадиган бўлди. Маҳаллага аҳолининг умумий йиғилишида бир йил муддатга сайланадиган маҳалла комитети раҳбарлик қилади. Маҳалла комитетлари халқ депутатлари маҳаллий Советларига ва уларнинг ижроия комитетларига катта ёрдам беради, маҳалларнинг хўжалик ва маданий қурилиши, ободончилигига оид турли тадбирларни амалга оширади, маҳалла доирасида ҳашар, тўй, дафн сингари маросимларни, турли маданий-эқартув ишларини ўтказишда бошчилик қилади. Маҳалла комитетлари қошида оқсоқоллар совети, хотин-қизлар совети, ўртоқлик суди. тўй ўтказиш комиссияси каби жамоат советлари фаол иш олиб боради. Ҳозир Тошкентда 320 га яқин маҳалла бор.

● **«Минг хил майда моллар»** (Муқимий кўчаси, 4), Ташхозторгга қарашли 22-магазин. 1967 йили очилган. Майда хўжалик ва канцелярия товарлари, атторлик молларини сотиш бўйича ихтисослаштирилган. Савдо зали майдони 498 квадрат метр. 6 секцияси бор. Товар айирбошлаш 3,65 миллион сўмни ташкил этади (1981).

● **Революция хиёбони** — 1918 йилга қадар Константинов хиёбони деб юритилган. XIX аср охирида Тошкентнинг Янги шаҳар қисмини ободонлаштириш лойиҳасига кўра бунёд этилган. XX аср бошида йирик ташкилотлар хиёбон атрофига бино бунёд эта бошладилар, булар ҳиёбон қиёфасини яналда кўркамлаштирди. 1875 йили банк биноси (архитектор С. Гейнцельман; ҳозир Давлат банкининг Куйбишев район бўлими), 1881 йили Туркистон ўқитувчилар семинарияси (архитектор А. Л. Бенуа; ҳозир Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бошқармаси): хиёбоннинг ғарб қисмида эркак ва аёллар гимназияси (архитектор Янчевский; кейинчалик В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети; (ҳозир Тошкент автомобиль ва йўллари институти ва ТошДУнинг юридик факультети) бинолари барпо этилди. Хиёбонда турли қўргазмалар, савдо-сотиқ ярмаркалари уюштирилар, савдогар Филатовнинг шарқона услубда қурилган савдо растаси (ҳозирги «Гуллар» дўкони) жойлашган эди. XIX аср охири— XX аср бошларида хиёбон турли йиғинлар ва сиёсий митинглар ўтказиладиган жойга айланди. 1918 йили монументал тарғибот ва ташвиқотни кучайтириш ҳақидаги ленинча декрета мувофиқ Озод меҳнат учун ёдгорлиги (Туркистон генерал-губернат о р и Кауфман ҳайкали ўрнига) ўрнатилди. Ўроқ ва болга тасвирланган бу ёдгорлик ёғоч ва фанердан ясалган. Намойиш ва митингларда бу ёдгорлик минбар ўрнида ҳам фойдаланиларди. 1927 йили у Октябрь ўн йиллиги ёдгорлиги билан алмашди. 1968 йил Революция хиёбони марказига Карл Маркс ҳайкали ўрнатилди (ҳайкалтарош Д. Рябичев, архитекторлар Л. Адамов, Ю. Мирошниченко). Революция хиёбонида «Дружба», «Снежок», «Нилуфар» кафелари жойлашган. Хиёбонга яқин жойда «Октябрь революцияси» метро станцияси бор.

● **Тошкент герби** — шаҳарнинг расмий эмблемаси. Уни архитекторлардан С. Одилов ва Р. Юсуповлар яратишган. 1981 йил 20 мартда Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети тасдиқлаган. Герб очиқ китоб шаклида бўлиб, унинг ярмида республика давлат байроғи тасвирланган. Ўртада қуёш гардиши ичида В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали биноси, бир кўсак пахта ва кабутар тасвири — йирик пахтакор республика, тинчлик ва дўстлик шаҳри рамзини ифодалайди. Композиция марказида Тошкентнинг йирик индустрия шаҳри эканлигини тавсифлаш мақсадида шестерня тасвирланган. Гербнинг юқори қисмида «Тошкент» деб ёзилган. Тошкентнинг қадимги герби топилган эмас.

● **Тошкент калитлари.** Тошкентнинг барча 12 дарвозасининг калитлари бўлган. Уларнинг ҳар бирида дарвоза номи ва калитнинг тайёрланган вақти кўрсатилган. Тошкент Россияга қўшилгандан сўнг (1865), 12 та символик олтин калит Петербургга подшо ҳукуматига юборилди ва у ерда Ҳарбий музейда сақланди. 1933 йил калитлар шаҳарга қайтарилди (улардан бири Ўзбекистон халқлари тарихи музейида кўргазмага қўйилган, 11 таси ЎзССР Давлат банкида сақланмоқда).

● **Тўйчи Ҳофиз** (ҳақиқий исми ва фамилияси Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов) (1868—1943), хонанда, Ўзбекистон халқ ҳофизи (1927). Ўзбек музика меросининг тарғиботчиси. 1928 йилдан Ўзбекистон радиоси солисти. Тўйчи Ҳофиз репертуаридаги кўпгина асарлар граммафон пластинкасига ёзиб олинган. Тўйчи Ҳофиз ижросидаги классик ашулалар — «Чоргоҳ», «Баёт», «Кўча боғи», «Сувора» 20-йилларда В. А. Успенский томонидан ёзиб олинган ва («Ўзбек вокал музикаси» тўплами (1950)да эълон қилинган. Тўйчи Ҳофиз репертуаридан мақомлар, Ҳофиз, Навоий, Машраб, Бедил, Фузулий ғазаллари билан айтиладиган ашулалар ўрин олган. Тошкент грампластинкалар заводига Тўйчи Ҳофиз номи берилган. Тошкентдаги Жилон ота қабристонига дафн этилган.

● **Фурқат** (тахаллуси; ҳақиқий исми ва фамилияси — Зокиржон Ҳолмуҳаммад ўғли), шоир, маърифатпарвар, мутафаккир, публицист. Қўқондаги мадрасада ўқиган (1873—76) ва шу ерда лирик шеърлар ёза бошлаган. 1881—91 йилларда Тошкентда яшаган. Илғор ижтимоий фикр вакиллари ва рус маърифатпарварлари билан яқинлашган. «Туркистон вилоятининг газети»да таржимон бўлиб ишлаган (1890). 1891 йилдан Ҳиндистон, Арабистон, Туркия, Греция, Болгария бўйлаб саёҳатда бўлган. У ерлардан шеър-репортажлар, публицистик очерк ва хатлар, йўл хотираларини юборибгўрган. Фурқатнинг лирик ғазаллари инсон қадр-қимматини мадҳ этади, диний мистицизм ва аскетизмга қарши чиқади; шоир-гуманист социал мазмундаги шеърларида меҳнаткаш халқнинг оғир ҳаёти тўғрисида қайғуради, адолатсиз ижтимоий тартибларни қоралайди. Ўз шеърлари («Суворов», «Илм тўғрисида», «Виставка хусусида», «Рояль»)да она ўлка тараққиётида рус маданиятининг аҳамиятини таъкидлайди. Фурқат Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилишидаги прогрессив аҳамиятини ижобий баҳолади, ўзбек халқини нодонликка ва қолоқликка қарши курашга чақирди. Фурқатнинг маърифатпарварлик ғоялари ўзбек адабиётини ривожлантиришда катта роль ўйнади. Тошкентдаги кўчалардан бири, 196- ва 215-мактаблар Фурқат номи билан аталган. 1981 йил Фурқат ҳайкали (ҳайкалтарош И. Жабборов, архитектор С. Сутягин), шоирлар хиёбони (Навоий проспектидаги)да бюсти ўрнатилган.

● **Шаҳар дарвозалари,** шаҳарни ташқи душман ҳужумидан мудофаа қилиш мақсадида қурилган кириш ва чиқиш дарвозалари. Шаҳар дарвозалари Тошкентда X асрда қурила бошланди. Шаҳар дарвозалари сони вақти-вақти билан ўзгариб турган. XV асрда Тошкент бир неча дарвозалардан иборат девор билан ўралган. Улар мана шу дарвозаларни қўриқловчи улус, қабила ва уруғлар номи билан аталган. XVI аср охирида Регистон дарвозаси ёки Янги дарвоза тилга олинади. XIX аср ўрталарида Қўқон бекларбеги томонидан қурилган деворда 12 дарвоза бўлган: Лабзак, Тахтапул, Қорасарой, Сағбон, Чиғатой, Кўкча, Самарқанд, Камолон, Бешёғоч, Қўймас, Қўқон, Қашқар. Дарвоза номлари шаҳардан ташқаридаги йўллар ва шаҳар ичидаги кўчаларнинг асосий йўналиши бўйича номланган (масалан, Самарқандга олиб борувчи йўлнинг бошланишида Самарқанд дарвоза, Чиғатой кўчасига олиб борувчи йўлнинг бошланишида Чиғатой дарвоза жойлашган). Шаҳар дарвозалари дарвозабонлар томонидан қўриқланган: тонготарда очилган ва қош қорайганда ёпилган.

● **«Юбилей»**, спорт саройи, Марказий спорт зали (Беруний кўчаси, 47). 1970 йили қурилган (архитекторлар Г. М. Александрович, О. Л. Палиева, Н. В. Яснородская, инженерлар Г. А. Бельфер, С. Р. Беркович, В. Н. Вдовиченко, А. А. Иванов). Бино архитектурасида қурилишнинг пирамидали принципидан фойдаланилган. Территорияси 6 гектар. Таркибида (1981): марказий зал, спорт, дам олиш, машқ, хўжалик зоналари бор. Томошабинлар залининг қурилмаси томошабинлар ўрнини 3700 дан 6000 гача ўзгартириш имконини беради. «Юбилей» спорт залида хоккей, фигурали учиш, волейбол ва спортнинг бошқа турлари бўйича бутуниттифоқ, республика ва шаҳар мусобақалари ўтказилади. Бу ерда «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти хоккейчилар мактаби (1970 йилдан), «Бинокор» командаси, фигурали учиш бўйича республика ихтисослаштирилган спорт мактаби (1971 йилдан)нинг машғулотлари ўтказилади.

• *Техника тараққиёти йўлида*

РОБОТОТЕХНИКАНИНГ УЧ ҚОНУНИ

Самарқанддан ЎзТАГ мухбири Леонард Токаревнинг хабар қилишича, бу ердаги холодильник заводида ишлаб турган роботлар ниҳоят эскирибди. Улар рўзғор холодильникларининг пўлат қутиларига эмаль бўёқ пуркаб, ўн йил садоқат билан хизмат қилди.

Тайёрланувчи холодильник моделлари ўзгарганида роботлар шунга мосланиб ўз ишини давом эттираверади. Ҳар куни 480 қути, жами эса 661 минг қутини бўяшди. Бўёқнинг зарарли буғи чиқиб турадиган шароитларда бунда иш шитобига бирон киши ҳам чидаш бера олмаган бўлур эди. Роботлар эса чидади. Шундай бир ҳолга эътибор беринг: Самарқанд холодильникларидан норози бўлганлар оз эмасди. Лекин завод чиқарган маҳсулоти учун қанчалар эътирозномалар олган бўлмасин, бўёқ сифати хусусида битта ҳамма шикоят йўқ эди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон саноатида роботлар эскириб «адо бўлган» ҳолнинг биринчиси бўлса эҳтимол. Бинобарин одам вазифаларини бажаради-ган, мураккаб иш шароитларида одамнинг хатти-ҳаракатига тақлид этадиган машиналар ғаройиб бўлмай қолганлиги исбот этилди. Улар ҳаётимизга кириб кетди. Яқин йилларга мўлжалланган режаларга кўра Тошкентда саноат роботлари ишлаб чиқарадиган экспериментал цех қурилади ва у «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг составига киради.

Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида роботлар бригадасининг иши кишининг ҳавасини келтиради. Транспортёрда алюминий листлар келмоқда. Уларга бир темир қутининг қизил кўзи тикилиб турибди. Бир вақт қути узун қўлини чўзиб заготовкани чаққон ушлаб олди ва пресс тагига қўйди. Пресс зарб билан бир урган эди деталь ҳосил бўлди ва боғоги қўл уни қути ёнида иккинчи робот устига қўйди. Унинг ёнида иккинчи робот турибди. Қути устидаги детални кўриши билан уни олиб, иккинчи пресс остига қўяди ва тайёр бўлган детали иккинчи транспортёр устига қўйди. Энди бу деталь тозаланиб бўяладi.

Робот детали секундининг аниқ керакли улушида ушлайди. У детални пресс остига миллиметрнинг бир неча улушиға қадар аниқликда киритиб қўяди, бекор турмайди, бармоқларини эзиб олмайди, зотан унда бармоқнинг ўзи ҳам йўқ.

Лекин робот бир нарса билан —паст технологик маданият билан ҳеч бир муроса қилолмайди. Масалан, тўқмоқ уриб тўғрилланган детални ҳечам прессга қўймайди.

Роботларнинг хатти-ҳаракатини вужудга келтирувчи микропроцессорларда энг уста бўёқчи ёки машҳур прессчининг хатти-ҳаракатлари программа тарзида ёзиб қўйилган. Бу усталар эҳтимол дунёдан ўтиб кетган бўлсаларда, уларнинг қўл ҳаракатини акс эттирган плёнкалар темир танларни виждонан ишлаш учун ҳали узоқ вақт руҳлантириб турадi. Роботларнинг бекаму-кўст ишлаши ана шундан келиб чиққан...

Робот нега керак! Бир деталнинг ўзини саккиз соат мобайнида пресс остига қўйиб туришни, пишган ғишт ортилган вагонеткаларни печдан юргизиб чиқаришни тасаввур этинг-а, булар кишини чарчатадиган бир зайлдаги ишлардир. Бунинг устига сизга ҳар қандай шаҳардан бундан қизиқарлироқ ва тузукроқ ҳақ тўланадиган ишни таклиф этадилар.

«Ташсельмаш» ва «Ўзбексельмаш»да, Самарқанддаги «Красний двигатель» ва «Кинап»да, «Средазэлектроа п п а рат» ва «Подъёмник»да, Олмалиқ кон-металлургия комбинатида, Тошкент электрон-техника заводи ва бошқа кўп корхоналарда роботлар ишга тушиб кетди. Улар деталларни гальваник ванналарга тушириб тегишли фурсат ушлаб турадилар ва сўнгра тайёр маҳсулотни чиқариб оладилар. Роботлар омборларнинг сўкчакларини пайпаслаб, керакли материалнинг ҳудди ўзини топиб тушiрадилар, уларни қатъий ҳисобга олиб борадилар, нимаики бўлса уни жой-жойига кўйиб чиқадилар. Улар қудуқ пармалашда ишламоқда, токарлик қилмоқда, пардозлаш ишларини бажармоқда, майда кристалларни хилламоқда, ғишт пиширимоқда, деталларни йиғиш операциясини ҳам бажармоқда, буларнинг ҳаммаси «хамир учидан патир» холос.

Роботлар фақат битта технологияни — аъло даражадаги технологияни тан олишини эслайлик. Лекин айни шу хусусият уларнинг кенг кўламда жорий этилишига халақит бермоқда. Тошкент трактор заводидаги дарҳақиқат яхши серунум линия тўғрисида кўп марта ёзилган: бу ерда «Технолог» бирлашмасининг 27 агрегат станоги ва 6 робот ишлайди. Ана шулар трансмиссиялар цехида мураккаб корпус деталларига ишлов бериши керак. Лекин бундан олдинги технологик босқичларда тегишли маданият бўлмаганлигидан линия ишлаб чиқариш жараёнига тўла-тўкис қўшилиб кетолмаяпти— дам ишлайди, дам тўхтайди.

Беш йиллик бошида республика ҳукумати 1981—1985 йилларда миқтга роботни жорий этиш вазифасини қўйди. Ҳозирча шундан 171 таси — 20 процентдан озроғи ишга туширилди. Хўш, ишнинг суслигига сабаб нима! Мутахассислар мувофиқлаштиручи ягона марказ бўлиши керак, роботлаштириш ишини индустриал заминга қўя биладиган ягона техник сиёсат лозим, деб ҳисоблайдилар.

«Кибернетика» бирлашмасининг боя айтилган цехи секин лойиҳаланмоқда. Кўпгина министрликлар ва идоралар роботли бўлишга ошиқмаяпти.

Датчиклар, яъни ташқи информацияни машина фойдалана олиши учун қулай сигналларга айлантирувчи қурилмалар роботларнинг кўзқулоқларидир. Республикада датчик ясаш ва тайёрлаш билан ҳеч ким шуғулланмайди, ҳолбуки усиз робот кар ва кўрдир.

Робототехникан и н г машҳур учта қонуни замин қилиб олинган фантастик роман ва ҳикояларини ўқиган болаларнинг неча авлоди етишди. Шуларни ўқитириб ўтайлик:

— Робот жамиятнинг фаровонлиги йўлидаги эркин меҳнатда кишиларга кўмакчи бўлиб хизмат қилар экан, инсонга зарар етказа олмайди.

Одам роботни ҳар бир иш ўрнида ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш билан кутиб олмоғи керак.

— Ҳар қандай иш каби роботларни жорий этиш йўлини қимирлаган киши эплай олади. Вақт оз қолди: иллиганлар йўлга тушишлари керак.

Ю. КРУЖИЛИН,
(ЎзТАГ).

СУРАТДА: «Ўзбекфильм» киностудияси ижодкорлари янги фильмни суратга олмоқдалар.

А. Горойрик фотоси,
ЎзТАГ фотохроникаси.

Ҳар тўғрида

ҒАЛАТИ САВДО

«Бошпана топишга пулингиз бўлмаса, юлдуз сотиб олинг!». Калифорния штатидаги (АҚШ) бир компаниянинг шиори худди ана шундай. Осмон ёритгичлари билан савдо қилувчи бу ташкилот жуда сахий. Бутун бошли бир юлдузни бор-йўғи 25 долларга бериб юборади. Сотишга мўлжалланган юлдузлар 250 мингга яқин ёритгич ҳисобга олинган рўйхатдан танлаб олинади. Астрономлар уларни шунчаки номерлаб чиқишган, аммо ном қўйишмаган. Тўғри, савдога чиқарилган юлдузларнинг бирортасини ҳам қуролланмаган кўз билан кўриб бўлмайди.

Харидорга унинг юлдузи қаердалиги кўрсатилган осмон картаси ва савдо шаҳодатномаси берилади. Юлдуз сотиб олган одам унга ўзи ҳоҳлаган номни қўйиши мумкин. Бу ном махсус каталогда қайд этилади. Харидор ҳам мамнун. У ерда бошпанасиз бўлса ҳам осмонда ўз шахсий юлдузига эга.

ТЕМИР «ДОМЛА»

«Япония фан ва техникаси» журналининг хабар беришича, бир институт олимлари бўлгуси врачларни ўқитишга мўлжалланган тренажер робот конструкциясини ишлаб чиқаришди.

Бу роботнинг электрон ҳисоблаш машинасига соғлом ва турли касалликларга чалинган киши организмида нафас олиш, юрак уриши ва қон босими қандай бўлиши ҳақида маълумот жойлаштирилган. Робот шунингдек, юз мушакларини организмдаги турли ҳолатларга мос равишда қисқаришини ҳам кўрсата олади. Бундай «домла» ёрдамида студентлар «нафас олиш» ва «томир уриши»ни бевосита эшитибгина қолмай, балки касаллик ва жароҳатларни даволаш усулларини амалда ўрганишади.

ЯНГИ ТРАНСПОРТ ЙЎЛИ

Британия авиақурилиш жамиятининг президенти Кейт Уиккенден яқин уч йил ичида Париж билан Лондон оралиғида дирижабл қатновини йўлга қўйиш тараддудида эканлигини маълум қилди. Бу янги транспорт йўлида ҳаво кемаси соатига 160 километр тезликда учиб, бир йўла 200 йўловчи ва 30 тоннагача юк олади. Бунинг амалга ошиши, ташаббускорнинг таъбири билан айтганда, Ла-Манш бўғозидан сув ости йўлини «қуриш лозимми, лозим эмасми» деб мужмаллик қилаётган корчалонларга муносиб зарба бўлади.

„ТО" спорт ҳафтаси

• *Спортчилар ҳақида ҳикоялар*

ОЗОДАНИНГ ИҚБОЛИ

Спорт мухлислари тошкентлик СССР спорт мастери, халқаро шашка бўйича тўрт карра республика чемпиони Озода Аҳмедовани яхши танишади. Шашка оламига кириб келиши ҳақида Озоданинг ўзи шундай дейди:

— Менда шашкага жуда эрта қизиқиш уйғонган. Уйда кўпинча дадамлар ва укам билан кўпроқ шахмат ўйнардик. Синфдошларим шахмат-шашка тўгарагига қатнашишарди. Мен ҳам уларга қўшилиб А. Гайдар номли пионерлар уйидаги СССР спорт мастери Станислав Петрович Гуляев бошчилигидаги шашка тўгарагига ёзилдим. 1968 йилдан бошлаб шашкага қизиқишим орта бошлади.

Озода Аҳмедова беш марта СССР чемпионатида қатнашиш шарафига муяссар бўлди. «Спартак» кўнгилли спорт жамияти Марказий Советининг шахсий ва команда мусобақасида биринчи ўринни олди. 1972 йилда Озода Чирчиқда ўтказилган «Шашка юлдузлари—72» Бутуниттифоқ аёллар мусобақасида 13 имконниятдан 8 очко тўплаб, бешинчи ўринни эгаллади . Бу билан у СССР спорт мастери унвонига сазовор бўлди. 1977 йилда у Сухумида ўтказилган СССР чемпионатида 13 имконниятдан 8 очко тўплаб, 7-ўринни эгаллади.

— СССР спорт мастери Станислав Петрович Гуляев тажрибали ва меҳрибон устозимдир,— дейди Озода Аҳмедова. — У менинг муваффақиятларимдан қувонади. Станислав Петрович тренерлик фаолиятида 7 та СССР спорт мастери ва бир қанча мастерликка номзод спортчиларни тайёрлади. Улар орасида СССР спорт мастерлари Дмитрий Давидов, Гиталий Дорфмон, Юрий Шемонаев, Владимир Христинков ва бошқалар бор. Улар мусобақаларда муваффақиятли қатнашиб, совринли ўринларни эгаллаб келишмоқда. Станислав Петрович республикамизда шашканинг ривожланишига катта ҳисса қўшмоқда. Мана 15 йилдирки, мен ундан сабоқ олиб келдим.

Озода Аҳмедова халқаро шашкани жуда ҳам севади. У ўзи бу ҳақда ҳаяжонланиб гапиради:

— Шашка спорт турини мен чиройли комбинациялари учун қадрлайман. Яна шунинг учун севаманки, шашка одамнинг ўйлаш ва фикрлаш қобилиятини оширади.

Озода Аҳмедова ўтган йили «Шашка юлдузлари—82» Бутуниттифоқ аёллар мусобақасида ҳам иштирок этди. Яқинда эса халқаро шашка бўйича 5-республика чемпионатида Ирина Кац билан биргаликда 7,5 тадан очко тўплаб, чемпионатнинг бронза медалига сазовор бўлди.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти индустриал-педагогика факультети комсомол ташкилоти секретари Озода Аҳмедова шу кунларда бўлғуси йирик шашка мусобақаларига қизғин тайёргарлик кўрмоқда.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

СУРАТДА: СССР спорт мастери Озода Аҳмедова шашка ўйнамоқда.

Ҳ. Отабоев фотоси.

МИТРОФАНОВ ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАБ

Ўзбекистонлик сузувчилар республикада физкультура ҳаракатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган В. С. Митрофанов хотирасига бағишланган соврин учун ўн бешинчи марта куч синашдилар. Бу галги анъанавий турнир «Меҳнат резервлари» спорт комплексининг сузиш ҳавзасида ўтказилди. Бу — сузувчилар учун ҳам, спорт базаси учун ҳам катта имтиҳон бўлди. Сузиш ҳавзаси ана шундай йирик республика мусобақаси иштирокчиларини биринчи марта қабул қилди: зангори йўлкаларда 413 спортчи беллашди. Программа ҳам кенг бўлиб, сузишнинг 29 та турини ўз ичига олганди.

Мутахассисларнинг фикрича шу ҳавзада биринчи марта ўтказилган бундай мусобақа муваффақиятли якунланди. Янги спорт турларини очган турнирда бир қанча сузувчилар мастерлик нормативидан юқори натижа кўрсатдилар.

Тошкентлик спартакчи Ольга Жежель юз метр масофага эркин усулда сузишда ғалаба қозонди. «Буревестник» студентлар спорт жамиятининг намояндаси Галина Новожилова (Тошкент) 800 метр масофага эркин усулда сузишда энг яхши натижага эришди. «Меҳнатчилардан — олмалиқлик спортчи қиз Лариса Литовец ва тошкентлик Андрей Макаров икки юз метрлик сув йўлкасида брасс усулда сузишда маррага биринчи бўлиб етиб келишди. Андижонлик мактаб ўқувчиси Валерий Мухрамов батерфляй усулда сузишда алоҳида маҳорат кўрсатди. «Меҳнат» жамиятининг сузувчилари команда ҳисобида ғалабага эришдилар. Улар «Локомотив» кўнгилли спорт жамияти ва Тошкент армия спорт клуби вакилларидан ўзиб кетишди.

«ОЛИМПИАДА УМИДЛАРИ»

Тошкентлик фигурачилар Ирина Шишова билан Алексей Сулаймонов жаҳон ёшлар чемпионатида иштирок этиш учун СССР терма командасига киритилди. Турнир Японияда ўтказилади. Спорт дуэти бу ҳуқуқни Красноярскда ўтказилган «Олимпиада умидлари» Бутуниттифоқ мусобақаларида қўлга киритди. И. Шишова ва А. Сулаймонов мажбурий ва эркин программалар натижаси бўйича ғолиб чиқишди.

МЕРГАНЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Минскдан хушхабар келди: пневматик қуролдан отиш бўйича СССР ДОСААФ марказий комитети кубоги учун бу ерда ўтказилган мусобақада Ўзбекистон намояндалари катта муваффақият қозондилар. Чунончи, тошкентлик спортчи Вера Крипченко пневматик тўппончадан отишда 384 очко олиб, энг яхши натижага эришди ва ғолиб чиқди. Унинг халқаро классдаги спорт мастери нормативини бажариши учун атиги икки очко етмай қолди. Андижонлик Михаил Беляев бошқа машқ — «югурувчи тўнғиз» нишонига отиш бўйича маҳорат кўрсатди. Ўзбекистонлик спортчи тўрт юз имкониятдан 379 очко тўплаб, иккинчи ўринни олди.

Республикамиз терма командаси мусобақа якунига кўра турнир жадвалида тўртинчи ўринни эгаллади.

КУРАШЧИЛАР «ДРУЖИНАСИ» НИНГ МУКОФОТЛАРИ

Ўзбекистон курашчилар «дружинаси» мукофотлари спорт коллекцияси янада тўлди. Республика полвонлари Красноярскда дзюдо кураши бўйича ўтказилган Бутуниттифоқ ёшлар мусобақаларида иштирок этиб, битта кумуш ва иккита бронза медални қўлга киритдилар. Кумуш медалга Александр Храмцовский сазовор бўлди: тошкентлик динамочи 95 килограммдан ортиқ вазндаги полвонлар беллашувида иккинчи ўринни эгаллади. 71 килограммгача вазн категориясидаги курашчилар турнирида эса чирчиқлик икки спортчи — Рустам Аметов, Алим Шайхисломов маҳорат кўрсатишди. Иккала полвон ҳам фахрий шоҳсупанинг учинчи поғонасига кўтарилишди.

Умумий ҳисобда Ўзбекистон курашчилар «Дружинаси» Қозоғистон спортчилари билан бирга бешинчи-олтинчи ўринни бўлишиб олди.

(ЎзТАГ).

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/XII да **Масхарабозлар**, 14/XII да **Дон Кихот**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/XII да **Зебуннисо**, 14/XII да **Парвона**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/XII да **Еттинчи жин** (15.00), **Тўйдан олдин томоша** (19.30).

КИНО

13 ДЕКАБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«НИКОҲСИЗ ЎҒИЛ»—**Санъат саройи** (16, 18.20, 20.30; телефон 44-21-74).

«ГРАФ МОНТЕ-КРИСТО» — **Чайка** (17, 20.00; телефон 77-06-20).

«ЯНА ТИРИК» — **Ватан** (18, 21.30).

«ШОССЕДАГИ УЧ КИШИ» **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда; телефон 66-15-75), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61). **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«АННА ПАВЛОВА» — **Лисунов номли** (20.00; телефон 96-34-02).

«ГУНАФШАЛАР ДАСТАСИ»—**К. Ерматов** номли (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«БИЗ СИЗ БИЛАН ҚАЕРДАДИР УЧРАШГАНМИЗ — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ҲИНД МАҚБАРАСИ» — **Қозоғистон** (17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

14 ДЕКАБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«НИКОҲСИЗ ЎҒИЛ» — **Санъат саройи** (11, 13.30, 16, 18.20, 20.30; телефон 44-21-74).

«ГРАФ МОНТЕ-КРИСТО» — **Чайка** (11, 14, 17, 20.00; телефон 77-06-20).

«ЯНА ТИРИК» — **Ватан** (12, 15, 18, 21.00).

«ШОССЕДАГИ УЧ КИШИ» — **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«АННА ПАВЛОВА» — **Лисунов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 96-34-02).

«БИЗ СИЗ БИЛАН ҚАЕРДАДИР УЧРАШГАНМИЗ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ҲИНД МАҚБАРАСИ» — **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника» ишлаб чиқариш—технологик комплектлаш бошқармаси касаба союз комитетининг йўқолган УЧБУРЧАКЛИ ШТАМПИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СССР Алоқа министрлиги
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ

8—10 синф ҳажмида маълумотли, шунингдек, 8 ва 10 синф ўқувчиларини

6 ОЙЛИК КЕЧКИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқитиш баҳоси — 25 сўм.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

6 ойлик курсларга кирувчиларнинг аризалари 1983 йил 31 декабргача қабул қилинади.

Машғулотлар 1984 йил 3 январдан бошланади (соат 18.45 минутдан 22.00 га қадар).

Адрес: 700189, Тошкент шаҳри, 189-алоқа бўлими, У. Юсупов кўчаси, 70-уй (10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа техникуми» бекати; 10-троллейбус, 44, 48-автобусларнинг «Лабзак» кўчаси бекати).

Чилонзор районидаги 162-мактабнинг йўқолган ПЕЧАТИ **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

«Узрибпромсбит» Тошкент базаси маҳаллий комитетининг йўқолган ДУМАЛОҚ ПЕЧАТИ ВА УЧБУРЧАКЛИ ШТАМПИ **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ **СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ**

катта бухгалтер, катта экономист, катта товаршунос, катта юрист-консультант, экономист, бухгалтер, товаршунос, технолог, моддий-техника бўлимига катта инженер ва инженер, чорвачилик бўйича мутахассис.

Ушбу адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бўйича марказий пункт.

«МЕҲНАТ РЕЗЕРВЛАРИ» **Бутуниттифоқ кўнгилли спорт жамиятининг**
СПОРТ КОМБИНАТИ САЛОМАТЛИК ГРУППАЛАРИГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Хоҳлаганлар ҳар куни соат 9 дан 18.00 гача, шанба ва якшанбадан ёзилишлари мумкин.

Ушбу адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Волгоград кўчаси, 81-уй (метронинг «СССР 50 йиллиги» станцияси).

Справкалар учун телефон: 77-83-53, 77-77-46.

КАНИКУЛГА— САМОЛЁТЛАРДА

Қишги каникул кунлари яқинлашиб келмоқда. Сиз ҳурматли болалар учун бу палла ўртоқларингиз, ўқитувчиларингиз ёки ота-оналарингиз билан она-Ватанимиз бўйлаб завқли саёҳат қилиш имконини берадиган ажойиб имкониятдир.

15 кишидан бошлаб тузиладиган ўқувчиларнинг экскурсион группалари (ўқув юртларининг буюртмасига биноан) учун авиация билетлари баҳоси 30 процент арзонлаштирилганлигини эслатиб ўтамиз.

ҲУРМАТЛИ ПАССАЖИРЛАР!

Аэрофлот аҳолининг ҳавода етиб боришга бўлган талабини қондириш мақсадида январь ойида айрим йўналишларда қўшимча рейслар жорий этади, булар ҳақидаги маълумотларни сиз ҳаво йўллари Марказий агентлигидан билиб оласиз. Қўшимча рейслар ташкил этилишини кузатиб юрингиз.

Справкалар олиш учун телефонлар: билетлар сотиб олиш бўйича — 066; самолётлар ҳаракати бўйича — 006.

ПАРВОЗИНГИЗ ЗАВҚЛИ БЎЛСИН!

АЭРОФЛОТ

«Главташкентстрой» «Строймеханизация» трести
4-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ
3,5 ойлик ўқитиш муддати билан ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда бульдозер-машинистлари тайёрлайдиги
КЕЧКИ КУРСЛАРГА
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ёлғиз кишилар ётоқхона ва прописка билан таъминланади.

Ишчиларни ишга ва ишдан уйга ташиш учун автобуслар бор.

Адрес: Тошкент шаҳри, Жанубий Саноат зонаси, К. Шарипов кўчаси, 51-уй (метронинг «Собир Раҳимов» станцияси, 10-автобуснинг «6-автобаза» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ҚУЁНБОҚАР, НУТРАБОҚАРЛАР, ҚУЁНЧИЛИК ВА НУТРАЧИЛИК БИЛАН ШУҒУЛЛАНАДИГАН МУАССАСАЛАР, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Тошкент область матлубот союзининг
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ТАЙЁРЛОВ—СОТИШ БАЗАСИ
ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА МУЙНАДЎЗЛИК ХОМАШЕСИНИ СОТИБ ОЛАДИ

3000 сўм миқдорида мўйнадўзлик хом ашёсини топширувчи кишиларга кажавали М—67 маркали мотоцикл; 10.000 сўм миқдорида хом ашё топширувчиларга 05—06 маркали «Жигули» енгил машинаси сотилади, улар белгиланган норма бўйича озуқа, металл тўрлар билан таъминланадилар.

Мўйнадўзлик хом ашёсини қабул қилиб олиш муддати 1983 йилнинг 31 декабригача.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Сергели райони, Саъдий кўчаси, 2-проезд, 3-уй.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
161—ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА
ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Конфетчи, қандолатчи, новвой, совутиш қурилмалари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича механик.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун икки йил. 10-синф ҳажмида маълумотлилар учун бир йил.

Билим юртига 8-синф маълумоти билан қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, формали кийим-бош, яхши жиҳозланган ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар иш ҳақининг 33 процента миқдорида пул мукофоти оладилар.

10-синф ҳажмида маълумотга эга ўқувчиларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юрти қошида кечки мактаб ишлаб турибди. Турли спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик ва бошқа тўгараклар мавжуд.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртига ўқишга юборилади. Билим юрти битирувчиларига ихтисос бўйича 3—4 разряд берилади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, медицина справкаси 286-форма, 6 дона фотосурат 3х4 см. ҳажмида.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Куйбишев райони, Гёте кўчаси, 52-уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари институти», 21, 49-автобусларнинг «2-нон заводи», 29-трамвайнинг «Фонтанная кўчаси» бекатлари).

ОЛТИ ОЙДА КАСБ ЭГАЛЛАШ МУМКИН

Кўп қизиқарли ва зарур касблар бор. Шулардан ўзингизга ёқадиган ҳамда меҳнатингиз сизга қувонч бағишлайдиган ишни танлаб олиш жуда муҳимдир.

СОТУВЧИ КАСБИ ЭНГ ФАХРЛИ КАСБЛАРДАН БИРИДИР

Сотувчига одамларга хизмат кўрсатишдек юксак вазифа ишониб топширилган. Сотувчи доимо мулойим ва эътиборли бўлиши, яхши дидга ва харидор психологиясини билиб олишга ва унга ўз таъсирини ўтказишга эга бўлиши лозим. Бу хислатларнинг ҳаммаси аёл кишида мужассамланган.

Шунинг учун биз қизларга сотувчилик касбини эгаллашни МАСЛАҲАТ БЕРАМИЗ.

СОТУВЧИЛИК ҚАСБИНИ ТАНЛАГАН ҚИЗЛАРНИ
«ШУҲРАТ» МАКТАБ-МАГАЗИНИГА ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Бу ерда сиз касб этикаси ва психологияси, товаршунослик, экономика ва келгуси ишингизда зарур бўладиган амалий кўникмаларни ўрганиб чиқасиз.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Саноат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган группаларда ўқиш мудати 5—6 ой.

Ўқувчиларга ҳар ойда 52 сўмдан 63 сўмгача стипендия берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

МАКТАБ-МАГАЗИНИГА 17 ЕШДАН 25 ЕШГАЧА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТЛИК ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Қабул кириш имтиҳонларисиз ўтказилади.

Мактаб-магазинини тугатганларга саноат моллари кичик сотувчиси ёки контролёр-кассир унвони берилади, ҳамда улар Тошкент шаҳридаги савдо корхоналарига ишга юборилади.

Мактаб-магазинига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш шарт: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, мактабдан ёки иш жойидан характеристика, мактаб директори номига ариза, 2 дона 6х9 см. ҳажмдаги ва 2 дона 3х4 ҳажмдаги фотосуратлар.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (якшанбадан ташқари) СОАТ 10.00 дан 18.00 гача
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 10-квартал, 15-уй. (18, 20, 50, 54, 70, 75, 79 автобуслар; 6, 11, 13, 19 троллейбусларнинг «Шуҳрат» бекати ёки метронинг «Чилонзор» станцияси). Телефон 76-39-54.

«ШУҲРАТ» МАКТАБ — МАГАЗИНИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон—42-95-91).

ТВ

13 ДЕКАБРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.30 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 18.00 «Аралаш касб эгалари мусобақаси амалда». Кузбасс металлургларга ва темир йўлчиларнинг ҳамкорлиги тўғрисида телевизион очерк. 18.30 «Қувноқ нотачалар». 18.45 «Фан ва турмуш». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Резерварлари излаб». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.45 Хоккей бўйича халқаро учрашув. Швеция — СССР терма командалари. Швециядан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 Концерт студиясида Чехословакия эстрадаси артистларининг чиқиши. 23.10 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Чашмалар». Петрозаводскдан олиб кўрсатилади. 19.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.00 «Объектив». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.50 Р. Шчедрин асарларидан концерт. 21.30 «Время».

Узбекистон телевиденнесининг программалари

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун. «Юлдузча». 18.35 «Пионерия». Киножурнал. 18.45 «Халқ истеъмоли моллари — юқори сифат». Чирчиқдаги «Ғунча» фабрикаси (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Шопеннана». Тошкент хореография билим юрти ўқувчилари ижро этади. 20.20 «Тепамда яроқлар шитирлайди». Ҳужжатли фильм премьераси («Ўзбектелефильм»). 20.30 «Ахборот». 20.50 «Мен рақсга тушишни истайман». Фильм-концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Н. Думбадзе «Абадият қонуни». Видеофильм премьераси. 1-қисм. 23.45 Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Нон азиз». Телефильм. 18.40 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. СССР гражданларининг ҳуқуқ ва бурчларининг бирлиги. 19.20 Эстетика асослари. Санъат турлари. Тасвирий санъат (рус.). 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. «Захар Большаков». 7-серия (рус.). 21.30 МТ II.

14 ДЕКАБРЬ —ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 ССР Иттифоқи Большой театри оркестрининг солистлар ансамбли чалади. 10.00 «Саҳро палитраси». Телевизион ҳужжатли фильм. 10.20 «Саёҳатчилар клуби». 11.20 Янгиликлар.

15.00 Янгиликлар. 15.20 Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Заминимиз йиллари», «Совет Латвияси». 16.15 Урал баянчилар трио чалади. 16.40 «Дала йўли». Телевизион очерк. 17.00 Дастлабки матбаачи Иван Фёдоров ҳақида кўрсатув.

17.45 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар». ГДРдан олиб кўрсатилади. 18.45 «Спорт ҳафталиги». 19.[illegible] «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Райна Кабайваньска куйлайди» (Болгария). 19.20 СССР халқ артисти А. П. Кторов. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Онадан олтовлонмиз». Ҳужжатли фильм. 21.00 «Ҳамдўстлик». 21.30 «Время». 22.05 Тўпли хоккей бўйича СССР чемпионати. «Зоркий» — «Енисей». 2-тайм. Красногорскдан олиб кўрсатилади. 22.45 «Сўнгги тун». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевиденнесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. Геометрик оптиканинг қонунлари ва улардан фойдаланиш. 12.00 «1200 филиаллар». Телефильм. 12.30 Рус адабиёти. В. Маяковскийнинг «В. И. Ленин» поэмаси. 13.00 Н. Думбадзе .«Абадият қонуни». Видеофильм. 1-қисм.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Тонгги қўшиқ», «Нурланнинг бахти». Мультфильмлар. 18.30 «Қувноқ камалак». Болалар учун фильм-концерт. 19.00 «Турмуш ва маданият». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Н. Думбадзе. Абадият қонуни». Видеофильм премьераси. 2-қисм. 23.20 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

II

9.00 — 17.40 МТП. 18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Ҳужжатли фильм. 18.40 Классик куй саҳифалари. 19.20 Эстетика асослари. Санъат турлари. Тасвирий санъат. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Кино оламида». 21.30 МТП.

Бухоро область, Олоот район 11-ўрта мактаб томонидан **Хўжамуротов Ҳаким Иззатуллаевич** номига берилган 137999 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

4 БЕТ ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

ВИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

13 ДЕКАБРЬ, 1983 й. Р—03324 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12